

PREDVIDENE SO KORENITE SPREMEMBE za izboljšanje preskrbe potrošnikov

Zaradi zredno skokovitega družbenega razvoja koprškega okraja predvsem v zadnjih letih, in to zaradi obsežne investicijske gradnje, so zlasti potrošniki večjih krajev občutili velike težave v nezadostno razviti trgovski mreži. Zato je postalo eno izmed najbolj perečih vprašanj poleg potrebe po hitrejši in obsežnejši stanovanjski gradnji tudi izpopolnjevanje trgovske mreže, da bi bili izbirni in postrzeba kakovostnega blaga v sodobnih trgovskih lokalih boljše. Trgovinski delavci so že doslej vlagali velike napore v to, da bi se stanje izboljšalo in okrajni ter občinski ljudski odbori so jim pri tem prizadevno pomagali s sodelovanjem okrajne trgovske zbornice, ki nenehno usmerja njihovo delo ter jim nudi podporo v najrazličnejših oblikah, vendar pa je porast prebivalstva naših mest tako hiter, da ugotavljamo zastoje v blagovnem prometu. Zato je bilo sklenjeno, naj bi družbeni plan za obdobje prihodnjih let dal močnejši poudarek prav rešitvi tega problema našega splošnega družbenega standarda — izboljšanju preskrbe s potrošnimi dobrinami.

Trgovinska zbornica za okraj Koper se je v zadnjem času močno in sistematično angažirala na pripravah predloga o izpolnitvi ter povečanju blagovnega prometa v naslednjih petih letih in nam je dala na prošnjo uredništva naslednje podatke:

Blagovni promet v okraju Koper po petletnem planu je bil presežen že v letu 1960. Od leta 1956 do leta 1960 se je blagovni promet pri nas več ko podvojil.

Najmočnejši porast blagovnega prometa beležimo pri prodaji železnine, stekla, elektromateriala, lesnih izdelkov in keramike (za 275%). Prodaja živil se je povečala za 89%, prodaja tekstila pa za 33%. Tako različen porast prodaje po posameznih blagov-

nih skupinah je verjetno pripisati vplivu maloobmejnega prometa, predvsem pa spremenjeni strukturi potrošnje, ko se iz dneva v dan kupuje več industrijskih artiklov, ki jih daje naša industrija na trg.

Dinamika blagovnega prometa v zadnjih štirih letih in razvoj ostalega gospodarstva je podlaga za izdelavo perspektivnega petletnega plana za razdobje 1961 do 1965. V tem obdobju se pred-

videva povečanje blagovnega prometa na drobno za približno 72%. Blagovni promet na debelo pa v preteklih letih ni rastel tako skokovito, kajti vedno močnejša in bolj organizirana trgovska podjetja na drobno postajajo tudi vse bolj samostojna pri nabavi blaga, ga vse bolj nabavljajo direktno pri proizvajalcih in zato ne potrebujejo več posredovanja trgovine na debelo v takšni meri kot doslej. Prav zaradi tega predvidevamo tudi v bodoče povečanje blagovnega prometa na debelo le za okoli 50%. Tako bo znašal v letu 1965 promet na debelo okoli 10 milijard dinarjev.

Povečani promet bo trgovska mreža lahko zmogla le z znatno razširitvijo prodajnega prostora in tehnične opreme v trgovini. V obdobju petih let predvidevamo približno 2 milijardi 400 milijonov dinarjev investicij v trgovski mreži. V primerjavi z dosedanjim investiranjem v trgovino so to velika investicijska sredstva, ki jih podjetja po dosedanjih instrumentih nikakor ne bi mogla ustvariti.

Načela vlaganja v trgovsko mrežo v naslednjih petih letih predvidevajo investiranje na ta način, da bi se hkrati z novim vlaganjem modernizirala tehnika prodaje, da bi se lahko dosegel čimvečji efekt finansiranja v trgovsko mrežo. Perspektivni program investicij predvideva med drugim tudi gradnjo skladišč za pline z vsemi potrebnimi instalacijami in transportnimi sredstvi, skladišč za tekoča goriva in maziva za oskrbovanje ladij ter plovilnih objektov, skladišč za industrijsko blago za novo veleblagovnico ter skladišč za živila in predvsem za južno sadje v sklopu pristanišnih naprav, ki naj bi služilo kot distribucijsko skladišče za vso Slovenijo. Obnovili naj bi okrog 75 sedanjih prodajal, t. j. približno četrtno sedanjega prodajnega prostora. Kaže, da bi bilo potrebno zgraditi v našem okraju tudi 60 novih prodajal (Nadaljevanje na 3. strani)

Presojajmo položaj realno

ŽE PRI DELITVI DOHODKA
MORAJO PODJETJA MISLITI
NA DOLOČENA SREDSTVA
ZA OBRATNE POTREBE

Prestopili smo v leto 1961, ki bo pomenilo z gospodarskega vidika zelo važen mejnik. To je bilo že ponovno poudarjeno, čeprav ne smemo razumeti besedo mejnik kot nekaj, kjer neha ena razvojna faza in začenja popolnoma nova. Mejnik, z gospodarskega stališča gledano, pomeni leto 1961 zato, ker se je s tem letom začel izvajati nov petletni perspektivni gospodarski načrt, obenem pa tudi letni družbeni načrt za leto 1961. Oba načrta vsebujeta velike naloge, ki jih bomo morali izpolniti, obenem pa nam te naloge zagotavljajo, da bomo po njihovi izpolnitvi stopili v vrsto gospodarsko visoko razvitih držav.

Ko stopamo v novo leto, moramo realno presojati položaj in naloge, ki nas čakajo že takoj na prvem koraku, da ne bo zastoja v sedanjem tako ugodnem tempu gospodarskega razvoja. V l. 1961 smo stopili z visokim porastom industrijske proizvodnje — nad 15% (v Sloveniji). Med industrijskimi dejavnostmi ni dosegla plana edino industrija za proizvodnjo in predelavo nafte, ker z vrčinami ni uspehov, kot so bili predvideni in se zato ta industrija preusmerja na druge dejavnosti te gospodarske veje (proizvodnja butana, storitve drugim državam pri iskanju nafte, kot Egiptu in podobno).

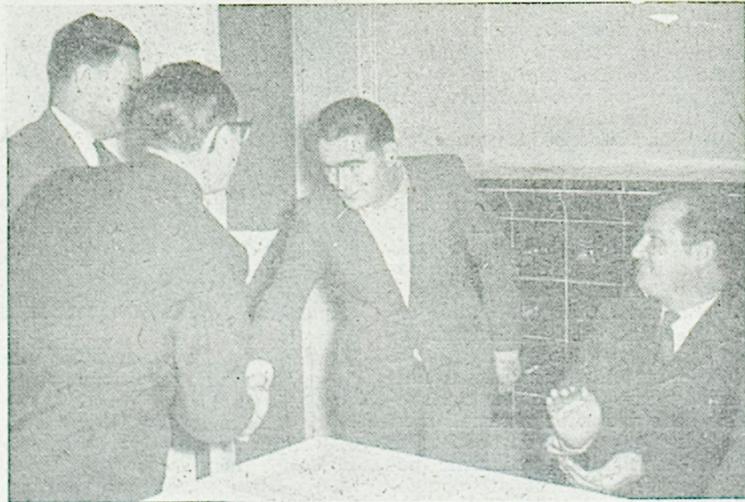
Kljub takemu razvoju pa je treba ugotoviti padec zalog surovin na pod 90% v primerjavi z letom 1959, porast zalog gotovih izdelkov in večanje medsebojnega kreditiranja. Vse tri postavke lahko neugodno vplivajo na nadaljnji razvoj zlasti, ker so odvisne od kratkoročnih kreditov. Zaradi pomanjkanja obratnih sredstev podjetja ne morejo nabavljati surovin, odpuvedujejo dobave nerednim plačnikom, ali pa večajo prodaje oz. nakupe na kredit. Vemo, da je te dni obravnaval upravni odbor Narodne banke omenjeni položaj v gospodarstvu, da pa je sklenil, da bo le v izjemnih primerih odstopil od že znanega stališča po večanju kreditov iz bančnih virov. Iz sklepa upravnega odbora izhaja tudi, da morajo gospodar-

ske organizacije same skrbeti že pri delitvi dohodka, da bodo izločile določena in potrebna sredstva za obratne potrebe. Za novo leto pa že vemo, da je s planom predvidenih za 118 milijard bančnih sredstev za kreditiranje gospodarstva, medtem ko bo moralo po planu biti vloženi v obratne sklade skupno 230 milijard. Razliko morajo torej dati gospodarske organizacije same in družbeni investicijski skladi!

Naloga ne bo lahka, če pomislimo, da je potrebno skoraj istočasno likvidirati letošnje stanje, ki je nastalo po restrikciji bančnih kreditov in potem, ko gospodarstvo samo ni dalo v obratne sklade niti dela tistega, kar bi moralo.

Vemo, da je z letošnjim letom spremenjen tudi devizni režim pri nas. Določena je dolarska pariteta našega dinarja v razmerju 1:750, razen začasno za turizem in gostinstvo. O podrobnostih danes še ne moremo govoriti in moramo to prihraniti za prihodnjico. Vendar je jasno, da bodo morala izvozna in uvozna podjetja temeljito kalkulirati, da bodo ustvarila rentabilno poslovanje s tujino, ki doslej čisto ni bilo.

V letošnjem letu bomo doživeli tudi velike reorganizacijske spremembe v bančnem in kreditnem sistemu. Toda o vsem tem drugič. —žj—

Detail s srečane soče. Ki to je priredil Okrajni odbor SZDL Koper ob podelitvi nagrad sedmim najboljšim osnovnim organizacijam SZDL v koprskem okraju

Nagel porast prebivalstva v Kopru nujno zahteva pospešeno gradnjo stanovanj. V zadnjih letih so v občini zgradili že 700 stanovanjskih enot; gospodarske organizacije so v njihovo gradnjo vložile okrog 30% investicijskih sredstev. Perspektivni plan gradnje stanovanjskih objektov pa narekuje, da bi v naslednjih petih letih zgradili še 1000 stanovanjskih enot. Seveda bodo morala podjetja prispevati vsaj 50 odstotkov za kritje gradbenih investicij, saj je s povečanjem predvidene proizvodnje tesno povezano tudi vprašanje gradnje stanovanj za sedanje in nove delavce in strokovnjake. — V Kopru je trenutno na Volkovem nabrežju v gradnji 8 stanovanjskih hiš, vsaka s petimi nadstropji in 20 stanovanji. Tudi v Semeđki gradijo nekaj večjih stanovanjskih blokov. Na sliki vidimo tretjo koprsko stolpnico na Volkovem nabrežju, ki bo še letos sprejela svoje prve stanovalce

V jubilejno leto

Letos poteka 20 let, odkar se je začela naša oborožena ljudska revolucija. Narodi Jugoslavije bodo proslavljali to obletnico zgodovinske, herojske odločitve jugoslovanskega delavskega razreda z upravičenim samozavoljstvom, ponosni na blestečo končno zmago, ki ni bila le zmaga nad okupatorjem in njegovimi hlapci, pač pa gigantska razredna zmaga, s katero se je pričelo v družbenih osnovah povsem novo življenje, poslej za vse delovne ljudi naše dežele polno sonca in jasnine za prihodnost. Množičnega, upravičenega ponosa pa bo v tem jubilejnem letu še toliko več, kajti za nami je še nepregledno dolga vrsta novih zmag, izvojevanih zavestno, v znoju in naporih jugoslovanskih delovnih

množic za boljše življenje našega današnjega in prihodnih rodov.

Dvajset let res ni mnogo, da si poprej socialno in nacionalno zaslužena dežela izbojuje svobodo in si zgradi trdne temelje za svoj nov socialistični sistem. Delovni ljudje naše domovine so v ljudski revoluciji častno izvršili vse naloge, ki jim jih je zastavila ZK in SZDL, saj je nova Jugoslavija v svoji čudoviti krepki socialistični rasti, v svoji rastoči gospodarski moči tudi v prvih vrstah

IVAN MAVSAR

mednarodno uglednih držav, ki se dosledno bore za mir in resnično enakopravnost vseh narodov sveta.

Vseljudska spodbudnost delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja pri nas, posebno še v zadnjem obdobju graditve našega komunalnega sistema, upravljanja, v okviru katerega jugoslovanski državljani množično soodločajo in zavestno prevzemajo nase odgovornosti za nadaljnji vzpon v izgradnji socializma, ta vseljudska spodbudnost je ob doseženih uspehih naše velike graditve rodila izredne plodove na vseh področjih našega družbenega razvoja, vse od gospodarstva, kulture in prosvete, zdravstva, socialnega zavarovanja do ostalih pomembnih dosežkov pri graditvi našega komunalnega sistema. Ves ta naš družbeni razvoj pa nakazuje zanesljivo perspektivo, da si bodo delovni ljudje naše socialistične domovine na teh trdnih osnovah v bodoče še hitreje boljšali svoje vsakodnevno življenje, svoj osebni in družbeni standard.

Ko se bomo v letu 1961 ob mnogih proslavah 20-letnice naše ljudske revolucije spominjali njenih junakov in zmag, bo vse delovne ljudi naše dežele vodila ena sama misel: graditi naprej naš socialistični sistem, postavljati nove gospodarske objekte, nove šole, nova stanovanja in vse drugo, kar je osnova lepšemu in boljšemu življenju, zakaj vse to je bil cilj tistih, ki so se borili za svobodo in mirno graditev.

S PROSTOVOLJNIM DELOM za 51 milijonov din povečana vrednost družbenih objektov

Ob zaključku lanskega leta je Okrajni odbor SZDL Koper s priznanji in denarnimi nagradami nagradil sedem krajevnih organizacij Socialistične zveze. Ob tej priložnosti je predsednik OO SZDL Koper Gustav Guzei ana-

liziral dosedanje delo krajevnih organizacij in med drugim omenil, da so v sedanji graditvi komunalnega sistema doseženi veliki uspehi. Dejal je tudi, da je vsa aktivnost članov Socialistične zveze pokazala zelo visoko stopnjo njihove zavesti na vseh področjih družbene dejavnosti in da lahko z zadovoljstvom ugotovimo pomemben korak naprej v razvijanju politično-samoupravne dejavnosti.

Posebno razveseljivo je, da je več kot 15 tisoč članov SZDL v koprskem okraju v minulem letu z 290 tisoč prostovoljnimi delovnimi urami povečalo vrednost družbenih objektov za 51 milijonov dinarjev. Med posebno prizadevnimi so bili v lanskem letu krajevni odbori v Luciji (občina Piran), v Tatrah (občina Hrpelje), v Pučah-Koštoboni (občina Koper), v Novokračinah (občina Ilirska Bistrica), v Planini (občina Postojna), v Dolenji vasi (občina Sežana) in osnovna organizacija Izola II. Zato so te osnovne organizacije SZDL dobile tudi denarne nagrade po 100 do 150 tisoč dinarjev, ki jih bodo uporabile za izvedbo svojih nadaljnjih načrtov v letošnjem letu.

Bogat obračun Ljudske mladine

KOLEDARSKI PREGLED DELA IN USPEHOV

V začetku lanskih šolskih počitnic so golenci Srednje pomorske šole v Piranu, nekaj deklet s koprškega učiteljskega in dijaki gimnazije sestavili II. pomorsko MDB Pinko Tomazič, ki se je vrnila z delovne akcije pri gradnji športnega parka v Ljubljani trikrat udarna

Tako kakor v ljudski revoluciji, v težavnem obdobju obnove in kapitalne izgradnje, tudi v današnji in jutrišnji graditvi lepšega življenja v naši domovini starejša generacija graditeljev korajžno prelagajo svoje dolžnosti na mladino. Mladina pa je tista, ki vsestransko tako kipečemu družbenemu razvoju pri nas daje osnovni polet in moč, ta polet in svoje sile pa črpa v svoji mladinski organizaciji. Zato bo prav, če v čisto kratkih besedah očitano bogato kroniko o delu in o uspehih Ljudske mladine okraja Koper v letu 1960.

Marčec: 300 mladink in mladincev iz Trsta, Gorice in Benečije je obiskalo Koper in Izolo. V Koprso so si ogledali tovarno Tomos in odigrali več športnih srečanj s koprskimi srednješolci. Svoj obisk je zamejska mladina zaključila s kulturno prireditvijo v sindikalnem domu v Izoli in z družabnim večerom.

Na gradnjo avtoceste bratstva in enotnosti je odpotovala V. koprška mladinska delovna brigada »Tone Tomšič«. V njej je bilo tudi 30 kmečkih fantov in deklet, a v republiško brigado TVD Partizan se je vključilo 14 brigadirjev iz našega okraja.

April: V okviru praznovanja Dneva mladinskih delovnih brigad je okrajni komite LMS organiziral v Koprso prvi srednješolski festival, ki je zajel več kot 700 športnikov iz vseh srednjih šol. Na slavnostni akademiji so z izbranim programom razen srednješolcev nastopili tudi člani koprškega kluba visokošolcev in člani kluba italijanske manjšine. Ob tej priložnosti je sekretar OK ZKS Koper Albert Jakonič-Kajtimir podelil visoka odlikovanja predsednika republike mladinskim brigadam okraja Koper, skupine brigadirjev pa so mladini naših osemletk privedovale o življenju na mladinskih delovnih akcijah.

Maj: Ob prazniku občine Koper je Klub koprskih študentov skupno s koprskimi srednješolci organiziral večdnevni pohod po partizanskih poteh Slovenske Istre. Povsod so jih ljudje izredno prisrčno sprejemali, obujali spomine na leta osvobodilne borbe ter ponekod skupno s študenti organizirali kulturne prireditve.

Ce četrto leto so vajenci iz vsega okraja praznovali Dan vajencev. Na doslej največjo vajeniško okrajno prireditev se jih je zbralo okrog 300. Na koprskem stadionu in drugih igriščih so se razne ekipe med seboj pomerile v nogometu, šahu, streljanju, odbojki in košarki.

Predstavniki vajencev iz Ilirske Bistrice so tega dne obiskali predsednika OLO in predsednike občin ter jih seznanili s svojim delom, težavami in načrti.

Mesec maj je bil letos v koprskem okraju še posebno razgiban zaradi številnih prireditev v počastitev Dneva mladosti. Nosilec organiziranja praznovanja so bile komune, čemur se moramo zahvaliti, da je bilo praznovanje zelo pestro in množično.

Ob Dnevu mladosti se je vključilo tudi trimesečno tekmovanje med občinskimi organizacijami Ljudske mladine, ki ga je razpisal OK LM glede razširjanja lokalnih delovnih akcij, razvijanja idejno vzgojnega dela, društvene aktivnosti itd. Prvo mesto (nagrada: moped) je osvojila občina Koper.

V počastitev V. kongresa SZDL Jugoslavije je mladina iz Koprca, Izole in Pirana prisločila na pomnoč obratom Kmetijskega kombinata, KZ Koper in Bertoki pri opravljanju raznih kmetijskih del (sodelovalo je preko 2000 mladincev z nad 800 prostovoljnimi urami).

Junij: Na pobudo OK LMS je preko 40 mladinskih aktivistov obiskalo 120 mladinskih organizacij v koprskem okraju. V razgovorih so proučili sistem, metode in vsebino dela mladinskih vodstev ter materialne pogoje, v katerih delujejo organizacije v podjetjih, na šolah in vaseh. Tei akciji so sledili skupni sestanki vodstev ZK in LM in skupni sklepi za izboljšanje dela v aktivih in občinskih komitejih LM.

Julij: Postojna je svečano sprejela ob povrtatku z izgradnje »Ceste bratstva in enotnosti« VI. in VII. koprsko mladinsko delovno brigado — obe sta se vrnili s številnimi priznanji.

V srednješolski brigadi je prvič sodelovalo tudi sedem mladincev, pripadnikov italijanske manjšine.

V NOVO LETO Z NOVIMI NALOGAMI

Občni zbori sindikalnih podružnic bodo posvečeni predvsem gospodarski problematiki

Kakor smo zvedeli na OSS v Koprso, bodo letos občni zbori sindikalnih podružnic tudi v gospodarskih organizacijah takoj po izdelavi zaključnih računov ter bodo končani v celoti do 31. marca 1961.

Težišče letošnjih razprav posameznih sindikalnih podružnic bo na obravnavah vprašanj gospodarskega značaja, govora pa bo tudi o vseh ostalih problemih, ki zadevajo delo samoupravnih organov, delitev dohodka, investicije, racionalno porabo skladov, uvajanje kadrovskega socialnih služb itd. Da bodo občni zbori dejansko sestane celotnega kolektiva, kjer naj bodo obravnavana tudi vprašanja življenjskega standarda in delovni pogoji članov gospodarskih organizacij, menijo, da bi se morali kolektivni sestati pred občnimi zbori na iz-

August: Na avtocesto sta odpotovali zadnji skupini brigadirjev iz koprškega okraja.

V okviru izmenjave mladinskih skupin je tudi iz našega okraja odpotovalo 6 mladinskih aktivistov na Poljsko, v Grčijo, na Dansko in Sovjetsko zvezo.

Oktober: I. festivala zamejske mladine v Trstu se je udeležilo tudi 150 mladih delavcev in dijakov iz obalnih občin koprškega okraja. Naši mladinci so dopoldne položili venec na grob bazoških žrtev, nato sodelovali v športnih srečanjih in na kulturni prireditvi ob zaključku festivala. Takšna srečanja mladine iz Trsta, Benečije, Gorice, Koroške in obmejnih krajev matične dežele so se pokazala za izredno koristna in jih bo treba razvijati tudi v bodoče.

Vsi občinski komiteji mladine so v osnovnih organizacijah izvedli anketo o materialnih pogojih. Anketa je pokazala, da bodo morala vodstva Ljudske mladine v naslednjem obdobju odločnice postavljati zahteve po ustvarjanju osnovne materialne baze za delo Ljudske mladine.

November: Zaključena je enoletna akcija pionirjev in mladine, skupno preko 1200 mladine. V tem času je mladina med drugim opravila 12.000 prostovoljnih ur, v svoje vrste so sprejeli nad 1000 novih članov. Med srednjimi šolami je bila najboljša organizacija na Učiteljski, med AMZ pa aktiv v Bertokih.

December: V občinah Koper, Postojna, Ilirska Bistrica, Piran in Izola so pričele z delom mladinske politične šole, v katere se je vključilo okrog 150 slušateljev iz vrst delavske, šolske ter uslužbenske mladine. Razen tega so bili na nekaterih srednjih šolah ustanovljeni klubi OZN. Na srednjih šolah deluje tudi več marksističnih in debatnih krožkov, OK LMS pa je preko ideološke komisije organiziral na srednjih šolah seminarje, ki se jih je udeležilo blizu 200 mladinskih aktivistov.

Mladinske ure, ki so bile v preteklih letih samo na srednjih šolah, so v tem šolskem letu postale privlačne tudi na osemletkah in nekaterih vajeniških šolah.

Klub primorskih študentov je v sodelovanju z občinskimi komiteji LM v Koprso organiziral II. festival študentov in srednješolske mladine. V okviru festivala so bila med ekipami študentov, dijakov iz Koprca, Postojne in Pirana, športna srečanja za pokal kluba, ki ga je osvojil klub sam. Organiziran je bil tudi razgovor študentov z dijaki višjih letnikov, ki se bodo prihodnje jesen vpisali na univerzo. V prisrčnem vzdušju je potekal tudi prvi družabni večer srednješolske, študentske in delavske mladine, organiziran v Tomosu. M. V.

Ustanovljena je

afriška posvetovalna skupščina

V Casablanci so se prejšnji teden sestali državni voditelji Maroka, Gane, Gvineje, ZAR in Malije. Razpravljali so o vseafriških problemih, posebno še o stanju v Alžiriji. Sprejeli so resolucijo, v kateri izražajo pripravljenost, da bodo z vsemi

sredstvi podpirali alžirsko ljudstvo v njegovem narodnoosvobodilnem boju. Na konferenci so tudi sklenili ustanoviti afriško posvetovalno skupščino, v kateri bodo predstavniki vseh afriških držav. Ta skupščina bo imela štiri stalne komisije in sicer komisijo za politična, gospodarska in kulturna vprašanja ter komisijo za obrambo, da bi v potrebi vzajemno branili neodvisnost in suverenost afriških držav pred kakršnokoli agresijo.

ŠE VEDNO DRŽAVLJANSKA VOJNA V LAOSU

V Laosu je položaj zelo zapleten. Državljanska vojna je zavzela tako širok obseg, da so po mnenju predsednika indijske vlade Nehruja zašli v položaj, ki lahko povzroči »svetovni spopad«. Velika Britanija je zato zaprosila Nehruja, naj bi vplival na Sovjetsko zvezo, da bi pospešili obnovitev dela mednarodne komisije v Laosu. Izhod iz sedanjega položaja pa bo moč najti po mnenju naše vlade le v spoštovanju in izvajanju sklepov Ženevskih sporazumov, ki med drugim tudi priporočajo aktivnost omenjene komisije za nadzorstvo nad premirjem.

SOLIDARNOST JUGOSLOVANSKEGA DELAVSKEGA RAZREDA S STAVKajočIMI BELGIJSKIMI DELAVCI

Belgija je še vedno v značajanju splošne stavke, ki je močno paralizirala vse gospodarsko življenje v tej deželi in močno omajala njeno politično stabilnost. Vse kaže, da je ta majhna evropska država s kolonialističnimi pretenzijami zašla v zelo kočljiv notranjopolitični položaj, posebno še, ker bo brez izkoriščanja bogatih naravnih dobrin v Kongu ostala s prazno industrijskih naprav nesposobna konkurirati v blagovnem prometu z drugimi državami. Vsekakor bo morala belgijska vlada v neposredni prihodnosti upoštevati dejstvo, da belgijski delavski razred odločno zahteva korenite gospodarske reforme in da je moč socialističnega gibanja močnejša od sedanje monarhistično-kapitalistične zunanje in notranjepolitične dejavnosti.

Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije pa je poslal Splošni federaciji delavcev Belgije brzojavko, v kateri pravi: »Ob množičnih akcijah in stavkah belgijskih delavcev, ki so vzbudile veliko zanimanje v našem gibanju, sporočamo izraze solidarnosti in izražamo iskrene želje za uspešen zaključek vašega boja.«

V Etiopiji je zopet zavladal mir in poskus državnega udara je propadel v nekaj urah. Cesar Haile Selasie je obvladal položaj. Zaključek poskusa tega upora najbolje ilustrira gornja slika: eden izmed častnikov cesarju zvestih vojaških enot pozdravlja Haile Selasija ob vrnitvi v Adis Abebo

KRVAV IN ZA DE GAULLA PORAZEN REFERENDUM

Referendum o alžirski politiki predsednika de Gaulla je pokazal kaj čudno sliko. Za njegovo politiko je glasovalo samo 56,61% od celotnega števila vpisanih volivcev. V Alžiriji pa je kljub vojaškemu in policijskemu terorju in prelitu krvi uspelo dobiti na volišče samo polovico vpisanih volivcev, pa še od teh jih je vzlice strahovanju 30% glasovalo: ne!

OBISK DRAGIH GOSTOV

V prvih dneh letošnjega leta je obiskalo našo državo več uglednih državnih voditeljev Afrike in Azije. Tako je bil te dni gost predsednika republike Josipa Broza-Tita predsednik republike Gvineje Sékou Touré, v ponedeljek pa je prišel na 5-dnevni obisk indonezijski zunanji minister dr. Subandrio, od 13. do 16. januarja pa se bo mudil na uradnem obisku v naši državi predsednik Pakistana Ajub Kan. Naši državniški so z visokimi gosti prisrčno razpravljali o vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo v nadaljnem poglabljanju prijateljskih odnosov z Gvinejo, Indonezijo in Pakistanom.

BISTVENO SPREMENJEN POLOŽAJ V KONGU

Poročila iz Konga zadnjih dni kažejo na bistveno spremembo položaja v korist zakonite vlade, ki jo začasno vodi namesto zaprtega Lumumbe podpredsednik vlade Gizenga. Po zadnjih vesteh so dobro organizirane, vladi zveste čete pod vodstvom generala Lundule vdrle v Katango, kamor so prodrle 200 kilometrov v notranjost pokrajine. Ljudstvo te pokrajine, ki ga s pomočjo tujih sil terorizira predsednik pokrajinske vlade Čombe, je Lumumbovo vojsko navdušeno sprejelo.

V nekaj vestah

CHICAGO: V devetih mesecih lani je pri prometnih nesrečah v ZDA zgubilo življenje 27.400 ljudi.

TOKIO: Japonska ima 93.460.000 prebivalcev, med katerimi je 45 milijonov moških. Na enem kvadratnem kilometru živi 253 ljudi, a v Tokiju je več kot 10 odstotkov vseh japonskih državljanov.

WASHINGTON: Do konca leta 1957 so investirali v gospodarstvo dežel Srednjega vzhoda več kot milijardo dolarjev privatnega ameriškega kapitala, kar pomeni močno gospodarsko penetracijo ZDA v te dežele.

MOSKVA: V Sovjetski zvezi so izdelali rentgenski mikroskop, ki poveča 2.000-krat. Z njim bodo opazovali strukturo mikroteles.

SAN JUAN: V Karibskem morju so pomorske vaje ameriškega atlantskega brodogoja. V njih sodelujejo tudi križarke z usmerjevalnimi izstrelki, dve atomski podmornici in 140 tisoč oficirjev in vojakov.

NEW YORK: Sovjetska zveza je zahtevala čimprejšnji sestanek Varnostnega sveta, ki naj bi razpravjal o najnovejših agresivnih dejanjih Belgije v Kongu.

KAIRO: Lani je skozi Sueški prekop plulo 18.840 ladij, torej 118 ladij več kot leta 1959.

LENINGRAD: Sovjetska zveza bo v kratkem odposlala svojo sedmo antarktično ekspedicijo. Doslej so sovjetski znanstveniki odkrili na tem »šestem kontinentu« več kot 200 neznanih otokov, zalivov in rebenov.

MOSKVA: Na dnu Kerčanske morske ožine, ki povezuje Crno morje z Azovskim, bodo že letos položili plinovod, po katerem bo prihajal zemeljski plin s Kavkaza na Krim. Ta plinovod bo dolg 3.500 km.

WASHINGTON: V ZDA je trenutno pod orožjem 2.502.145 ljudi.

Turizem danes, jutri na naši obali

Rozgovor s predsednikom ObLO tovarišem Davorinom Ferligojem

V Sloveniji je piranska občina med turističnimi prva. Odlična lega ob morju in očarljiva okolica nudita domačemu in tujemu turistu užitek in zadovoljstvo. Tovariš predsednik, turizem je najbližji in v bodočnosti glavni dohodek vaše občine. Povejte nam, prosim, kaj o lanskem obisku tujcev in kakšne so možnosti turističnih uslug — hotelov itd.

Lani smo dosegli spet rekordno število nočitev. Ze do konca novembra smo presegli pol milijona, kar je 11 % nočitev več kot 1959. Po številu domačih in tujih gostov nam pripada tretje mesto med jadranskimi letovišči, takoj za Opatijo in Dubrovnikom. Te uspehe smo dosegli z zelo pihimi hotelskimi kapacitetami. V vsej občini je v hotelih le 1074 ležišč. Hotelom se pridružijo še ležišča v stanovanjih občanov (728). Glavnino turističnega prometa pa smo dosegli z našimi počitniškimi domovi. Teh je bilo letos 118 s 3661 ležišči.

Resen vzpon turistične dejavnosti se je začel šele v zadnjih letih, marsikatera pobuda je vaša. Ali nam poveste, prosim, kolikšne so bile investicije v tem obdobju, da sta Piran in njegova bližnja okolica v tako kratkem času postala sposobna za to vrsto gospodarske dejavnosti? Kakšne namerate imate za prihodno sezono oziroma kaj vse si lahko obetajo domači in tuji turisti v prihodnosti?

Natančne vsote investicij ne ve nihče, ker so bila poleg vseh razpoložljivih občinskih sredstev angažirana v ta namen tudi precejšnja sredstva delavskih kolektivov, ki imajo pa ni važna vloga sredstev, marveč, kaj je bilo narejenega. Iz napol porušenega in zapuščenega Pirana nam je od 1. 1954 dalje uspelo urediti letovišče, ki ne slovi le med domačimi turisti, marveč postaja vsako leto zmerom bolj priljubljen cilj tudi inozemskim gostom. Česa smo se lotili v prvih dveh letih? Vzpostavljamo in urejamo stare stavbe v počitniške domačije, smo začeli urejati tudi komunalne objekte. Urejali smo in seveda postopno še urejamo — vodovod, cestišča, razsvetljavo in vrsto drugih javnih objektov, ki so najni za uspešen razvoj turizma.

Tudi na letošnjo sezono se pripravljamo vestno. Zgradili bomo ogromen akumulacijski vodni rezervuar, ki bo v bodoče dajal Portorožu dovolj vode tudi v najbolj vročih dneh. Nadaljujemo z urejanjem kanalizacije in javne razsvetljave, popravili bomo vsa cestišča, mogoča pa nanovo asfaltirali. V gradnji pa so tudi javna stanišča za najbolj obiskane predele naše obale.

Na račun lokalov in nesposobnosti turističnih delavcev (zanemarjanje in preziranje domačih turistov, počasnost, netaktnost) smo slišali resne in pomembne ugovore. Ali lahko tudi s te plati pričakujemo izboljšanje?

Dovolite, da poskusim razumeti vaše vprašanje v omiljeni obliki: Kaj smo pri nas storili, da se ne bi ponavljale nepravilnosti, kakršne omenjate in o kakršnih se sliši in bere v časopisju z vsega področja naše države, a najmanj s področja piranske občine? S tem ne mislim reči, da pri nas ni bilo podobnih primerov. Se kako skrbno smo jih zasledovali, celo v sami sezoni. Imeli smo dva primera, ko sta bila gostinska delavca odpuščen, eden prav zaradi očitnega zapostavljanja domačih gostov na račun tujih. Vodstva naših hotelov in gostišč so imela posebno in le-

tošnji sezoni izredno ostra navodila glede zatiranja omenjenih nepravilnosti. Seveda je možnost takih spodsrljajev vse dotlej, dokler ne bod naši gostinski delavci visokokvalificirani, ne le po spretnosti, marveč tudi po bontonu.

Tudi kulturno zabavni programi se niso docela standardizirali. Nihanje med izključno zabavnimi programi ter prizadevanji, najti kulturno panoramo, kakršno ima Dubrovnik (Dubrovniške poletne igre), so za sedaj le v oviro idealnemu turizmu. Tu je treba eno ali drugo! Dubrovnik vleče s svojimi igrami, Opatija s Festivalom popevk, Pulj s Filmskim festivalom. Torej: ali investirati v originalne zamisli zabavnega programa, ki bo imel sčasoma svoj odmev tudi zunaj, ali pa razmisliti o ustreznem kulturnem programu, ki bi odprl vrata Portorožu.

Problem ni tako enostaven, da bi ga bilo mogoče rešiti v kratkem odgovoru. Drži, da se nismo našli svojih t. l. Festival folklornih plesov in pesmi pa utegne postati prvorazredna privlačnost za naše kraje. In še, da v okviru našega turističnega društva proučujemo še druge možnosti, ki bi bile za nas ugodne. Vsekakor bo v prihodnji sezoni še bolj preiskrbljeno za razne prireditve. Ze letos je Turistično društvo dopolnilo skromen program »Primorskih prireditve« s trinajstimi prireditvami v lastni zamisli. Omenim naj še, da si prizadevamo urediti športna igrišča, ki bi poživljala sezono z raznimi športnimi tekmovanji.

V pretekli sezoni so domači turisti doživeli nekaj neprijetnih izpadov s strani gostov, ki imajo počitniške domove v Fijesu. Stvar bi ne bila omebne vredna, če ne bi šlo za pojav egoističnega lastninskega čuta. Če kolektivni polagajo ob obali ležalne deske in širijo udobje le zase, kmalu ne bo po taki »surovi logiki« mesta za one, ki si žele v Fijesu le kopanje.

Za hujše primere te vrste ne vem in mislim, da jih ni bilo. Do drobnih prepirov pa je prišlo drugod, n. pr. v Pacugu. Razumljivo je, da želi vsak kolektiv urediti z lastnimi sredstvi prijetne počitnice svojim članom. Ker pa je naša obala kratka, je ne moremo dati vsakemu kolektivu na razpolago toliko, da bi bilo dovolj za vse njegove člane. Za to je treba najti skupno pot za izkoriščanje obale in morja. Prav to je bil eden izmed povodov za organizacijo Skupnosti počitniških domov. V okviru te skupnosti se bodo uredila vsa podobna vprašanja in zato v bodoče takih izpadov ne bo več.

Ceste so tudi za piransko občino veliko breme. Tu je izključena steza, zasekana v strmo obalo, steza proti Fijesu. Obala se zaradi erozije ruši in tu ni pomoči. Toda cesta od pokopališča proti mestu je nekaj strašnega.

Doslej nismo našli potrebnih sredstev, da bi modernizirali vsaj omenjeni odsek ceste in cesto Strunjan-Bell križ. Na domove ne moremo pritiskati — sami morajo spoznati, da bi bila omenjena ureditev v njihovo korist. Brž ko bomo prišli do potrebnih sredstev, jih bomo povabili k sodelovanju!

S počitniškimi domovi je bilo marsikateremu občanu odvzeto dostojno stanovanje. Stavbe, izročene v ta namen, niso bile sposobne za vselitev. Občina je na ta način rešila stavbe propada. Kako v pogledu stanovanjske izgradnje rešujete družbeni standard?

Najprej naj opozorim na napačno mnenje, ki ga čutim iz Vašega vprašanja, čeprav sami odgovarjate nanj. S počitniškimi domovi ni bilo odvzeto nobenemu občanu dostojno stanovanje. Vse stavbe, izročene turističnemu prometu, so bile sprva razvaline. Šele z drznimi adaptacijami so postale to, kar so — počitniški domovi.

Res pa je stanovanjski problem v naši občini številka ena. Z majhnimi sredstvi prepereli in gnulih zidov, ostrejši itd. ni mogoče spraviti pokonci. Velikih možnosti za to nimamo. V petletnem perspektivnem planu je predvidena gradnja 500 novih stanovanj. Potrudili se bomo, da ta sredstva za to tudi dobimo, toda problem s tem še ne bo rešen. Uspešno rešitev vidim samo v tem, da naši kolektivni povečajo proizvodnjo in s tem čisti dohodek ter iz prostih sredstev prispevajo h gradnji stanovanj. In da se vključujejo v stanovanjske zadrage!

V letošnjem letu so zapadla nacionalizaciji nekatera zasebna stanovanja, ki so jih privatniki uredili za weekende. Ali je nacionalizacija lokalizirana oziroma ali se bo raztegnila v bodoče na vse weekende?

Komur je znana naša družbena ureditev, mu je jasno, da nacionaliziramo samo sredstva in objekte, ki služijo izkoriščanju. Zasebna lastnina pa, kolikor jo naš delovni človek potrebuje za življenje, je nedotakljiva. Nacionalizirani so ali še bodo le tisti turistični objekti, ki niso služili izključno za oddih lastniku, marveč so jih dajali v najem. Weekende, ki so majhni, pa bomo ne le dopuščali, temveč celo podpirali njihovo gradnjo. z. p.

V decembru, kakor smo že poročali, so odprli delavnico modelarskega kluba tovarne Mehanotehnika v Izoli. Naša slika kaže zastopnika Centralnega odbora Ljudske tehnike Jugoslavije Vlada Bulakoviča, ko izroča predsedniku Okrajnega odbora LT Koper Vinku Znidaršiču priznanje za uspešno delo OO LT Koper v letu 1960

PREDVIDENE SO KORENITE SPREMEMBE za izboljšanje preskrbe potrošnikov

(Nadaljevanje s 1. strani)
jaln. V tem številu je predvideno tudi najmanj 6 novih samopostrežnih trgovin v potrošnih centrih in 3 veleblagovnice za industrijsko blago. Tako bi se z adaptacijami in novogradnjami povečal celotni prodajni prostor za približno tretjino od sedanjega. Nabaviti bo tudi potrebno za trgovsko mrežo okoli 40 novih kamionov, okoli 50 skladišnih hladilnikov ter ostale opreme, kot so blagajne, pisarniška oprema, stroji za pakiranje, tehtnice itd., vsega v vrednosti preko 200 milijonov dinarjev.

Tudi število zaposlenih naj bi se v trgovini povečalo za 24 %, tako bi imeli leta 1965 zaposlenih v trgovini skupno 2.140 oseb. Pri tem upoštevamo, da se bo dvignila produktivnost trgovskih delavcev delno zaradi boljše kvalifikacijske strukture, predvsem pa zaradi boljših delovnih pogojev in izboljšanja sistema nagrajevanja po učinku. Takšen program razvoja blagovnega prometa in izgradnje trgovske mreže bo omogočil, da bo zagotovljena bolj zadovoljliva oskrba potrošnikov v našem okraju ter bi se trgovina razvijala vzporedno z ostalimi gospodarskimi panogami. Za uresničitev predvidenega programa bodo morala podjetja kot tudi občine in okraj vzajemno iskati možnosti zbiranja sredstev in sredstva združeno in načrtno uporabljati pri finansiranju v trgovsko mrežo. Znano je, da naša trgovska podjetja ob razmeroma nizki marži pri posredovanju potrošnih dobrin ustvarjajo tako malo sredstev, da prav iz tega razloga tudi doslej sama niso bila sposobna finansiranja za izpolnitev in razširitev trgovske mreže v našem okraju. Trgovska podjetja niti ne ustvar-

jajo dovolj lastnih sredstev za potrebno stanovanjsko gradnjo, kar bi bilo sicer nujno, če bi hoteli ustrezno zvišati število kvalificiranih trgovinskih delavcev, da bi v zadovoljstvo potrošnikov lahko izboljšali postrežbo. Zato program nadaljnega razvoja blagovnega prometa in trgovske mreže računa na nujno pomoč in razumevanje družbe glede na njeno soudeležbo družbenih investicijskih skladov, zlasti občinskih.

ZE SO TU TOMOSI MODRI 2-CV AVTOMOBILI

Te dni bodo najprej po koprskih cestah in ulicah, potem pa po vsej državi začeli križariti črni štirisedežni avtomobili modre barve tipe 2-CV. Kakor je že dolgo znano, je kooperacijska proizvodnja med Tovarno motornih vozil Tomos in francosko tovarno avtomobilov Citroën predvidela, da bo Tomos že v januarju začel z montažo tega popularnega motornega vozila, za katerega vlada pri nas veliko zanimanje. Tej prvi, to je poskusni seriji montaže modrih 2-CV, katerih sprednji del je nekoliko bolj simpatičen od nam doslej znanih »Spačkov«, pa bo kmalu sledila redna proizvodnja, ki bo že letos dala na trg okrog 600 Tomosovih 2-CV.

Banka in LIV gradita stanovanja

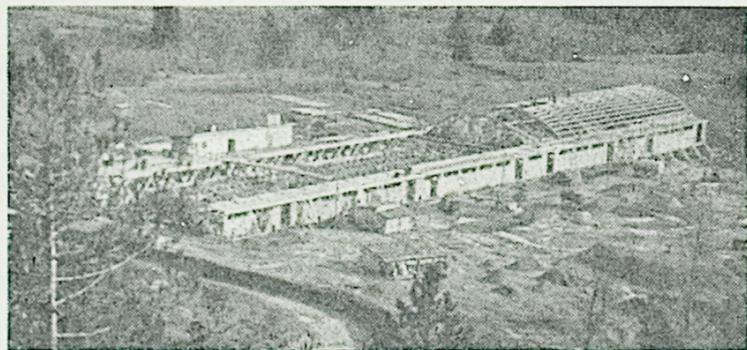
Za mnogimi delovnimi kolektivi postojanske občine sta se tudi kolektiva Komunalne banke in Kovinskega podjetja LIV v Postojni odločila, da skupno zgradita novo 10-stanovanjsko zgradbo. Poslopje zidajo v Vojkovi ul. in računajo, da bo vseljivo do oktobra. (ma)

Spodbudna samopomoč

Prebivalci Gornje Košane so se v dneh pred novim letom odločili, da s prostovoljnim delom in ob podpori občinskega odbora SZDL iz Postojne in Elektro Sežane uredijo javno razsvetljavo na približno 1 km dolgi poti iz vasi do železniške postaje Košana. Vaščani so s prostovoljnimi delom izkopalili jame in prepeljali na pot drogeve ter tako omogočili elektromonterjem hitro napolniti razsvetljavo te zapuščen, sicer pa prometne poti. (ma)

GRADBENA DEJAVNOST NA HRPELJSKEM

Med najpomembnejše gradbene objekte lanske in letošnje sezone štejejo v hrpeljski občini gradnjo nove, moderne opekarne v Jazerini pri Obrovu, ki bo letos dograjena. Dolgotrajno deževje je v preteklem letu zelo oviralo gradbeno delo, ki pa so bila v grobem vendarle izvedena po predvidenem planu in je opekarniški objekt že pod streho. Zdej je na vrsti le še strojna oprema opekarne. Prav tako bosta letos dograjena v Kozini stanovanjska bloka carine in obmejnega poverjenštva. Vsa ta gradbena dela vodi SGP »Kraški zidar« iz Sežane, razen manjših adaptacij, ki so poverjena občinski komunalni upravi. J. Z.

Gradnja nove opekarne v Jazerini pri Obrovu in del novozgrajene ceste, ki povezuje opekarno z mednarodno cesto Reka—Trst

N A Š G O S P O D A R S K I K O M E N T A R

Enotni obračunski tečaj

Tik pred novim letom so bili sprejeti novi devizni predpisi, ki bodo veljali od 1. januarja letos, čeprav od tega dne še niso bili objavljeni v uradnem listu. Gospodarske organizacije, zlasti tiste, ki opravljajo zunanjetrgovinsko dejavnost, so sicer tako ostale do zadnjega v negotovosti, ker jim niso bile znane podrobnosti, dočim so bile na same spremembe, katerih osnova je nov obračunski tečaj dinarja nasproti ZDA dolarju v razmerju 750:1, pripravljene.

Medtem je Narodna banka že obvestila svoje enote in tudi prizadete gospodarske organizacije o osnovah novega načina obračunavanja v letošnjem letu. Novi obračunski tečaj znaša danes namreč: uradni tečaj, povečan za premijo v višini 150 %, in je enoten. Izjema so samo turistične storitve, za katere velja začasno še nadalje stari turistični tečaj, to je 400 din za 1 \$, ali 300 + 100. Pri uporabi tega tečaja veljajo do nadaljnega sedanji predpisi.

Z omenjenim določilom so torej s 1. januarjem prenehali veljati različni tečaji pri obračuna-

vanju tujih plačilnih sredstev. Odslej velja samo en tečaj z izjemo v turizmu, in po tem tečaju obračunava Narodna banka vsa tuja plačilna sredstva, ki jih ustvarijo domače pravne ali fizične osebe v tujini ter jim torej banka po tem tečaju odobrava protivrednost v dinarjih. Prehodno lahko izvozniki blaga v primerih, ko so sklenili pogodbe do 31. decembra 1960, izbirajo med uporabo predpisov po prejšnjem ali novem režimu, kar banka na njihovo zahtevo upošteva pri obračunavanju deviz. Tak prehodni režim je razumljiv, ker so podjetja tedaj sklepala pogodbe na popolnoma drugačni podlagi.

Za neblagovni promet velja pri obračunavanju priliva za domače pravne in fizične osebe tudi enotni obračunski tečaj. Izjema je odkup tujih efektivnih bankovcev, ki se odkupujejo po tečajih 400 dinarjev, kar je v skladu z določili, ki začasno še veljajo za turistični promet.

Glede ostalega je treba omeniti, da ostane podjetjem pravica do dela deviz, ki jih lahko prosto uporabijo. Vendar bodo glede te-

ga izšla podrobnejša navodila, dočim za tiste devize, ki so jim ostale na prosto razpolago do 12. decembra 1960, še v celoti veljajo stari predpisi.

Sedanji način prodaje tujih plačilnih sredstev zasebnikom ostane v veljavi. Toda tudi za njih velja novi obračunski tečaj kakor za druge primere. Le za alimentacijske prodaje banka zasebnikom tuja plačilna sredstva po uradnem tečaju brez premije. Tako morajo torej zasebniki od začetka letošnjega leta plačati dolar po enotnem tečaju 750 dinarjev, za 100 italijanskih lir 120, funt šterling po 2.100, za 100 holandskih forintov 19.736,862, za 100 DM 17.857,12 itd. V primerih, kjer smo doslej obračunavali z nekaterimi državami z deviznim obračunskim dolarjem, ki je imel različne tečaje, velja odslej omenjeni enotni obračunski tečaj. To velja zlasti za vse vzhodne države.

Podrobneje bo o tem vprašanju moč govoriti, ko bodo izšli predpisi. S svoje strani smo zabeležili ta prehod kot važen korak k stabilizaciji v naši zunanji trgovini. -zj-

Nabratbo

NOVA TOVARNA SVILENIH IN SINTETIČNIH TKANIN ...

V Prizrenu je začela s poskusno proizvodnjo nova tovarna svilenih in sintetičnih tkanin. V njej, ki je naj sodobnejše urejena in opremljena tekstilna tovarna v naši državi, bodo že letos izdelali 2.200.000 kvadratnih metrov blaga, v glavnem viskozniških tkanin.

LETOS 136 km ATOMOBILSKE CESTE

Letos bodo mladinske delovne brigade zgradile 136 km avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti. Gradbišča bodo od Grdelice do Skopja.

ODKUPILI SO 2000 VAGONOV VINA

Podjetje »Slovenija-vino« je lani odkupilo 2000 vagonov vina, največ na Stajerskem, Vipavskem, v Istri in Dalmaciji. Glavni uvozniki našega vina pa so bili Poljska, Češkoslovaška, Velika Britanija, ZDA, Brazilija ter Zahodna in Vzhodna Nemčija.

TOPLARNA V NOVI BEOGRADU

V začetku aprila bodo začeli graditi v Novem Beogradu plinsko toplarno, ki bo po zgraditvi leta 1962 lahko ogrevala 40 tisoč stanovanj.

12 OCEANSKIH LADIJ V SIBENISKI LUKI

Ko bo zaključena razširitev Luke v Sibeniku, bo lahko hkrati v njej pristajalo 12 oceanskih ladij. Tedaj se bo promet povečal od sedanjih 700 tisoč ton letno na poldruhi milijon. V tej luki gradijo tudi žitni silos z zmogljivostjo 10 tisoč ton in skladišča z 18 tisoč kvadratnih metrov površine.

JAVORNIK V PIVKI — ODLOČEN DELOVNI KOLEKTIV

Primer razumnega samoupravljanja

Pred nedavnim so v trgovskem podjetju »Javornik« v Pivki sklicali na sestanek celoten delovni kolektiv, da bi sprejel plan perspektivnega razvoja te trgovske enote v letih 1961—1965. Ker pa vodstvo podjetja članom kolektiva predhodno ni dalo potrebne dokumentacije, ki naj bi jim omogočila realen vpogled in čas za razmišljanje o posameznih postavkah plana, kakor je to navada drugod, so se prisotni vzdržali vsakršne razprave o planu, meneč, da je golo in zgolj formalno poročevalčevo naštevaje planških števil, nezadostna osnova za glasovanje o tako pomembnem instrumentu podjetja. Zato so razpravo in glasovanje o planu preložili na kasnejši datum.

Primer odločnosti tega pivškega delovnega kolektiva zasluži v dneh sprejemanja planov podjetij in tudi sicer vso pozornost, ker opozarja na dejstvo, da proizvajalec v pogojih delavskega samoupravljanja ni več vseeno,

kakšno pot razvoja bo ubrala njihova gospodarska enota. Primer je obenem poučen za vsa tista podjetja, kjer v vsakdanji praksi načelom delavskega samoupravljanja še niso dali polne veljave.

TOMAJ

Izpopolnitev javne razsvetljave v Tomaju in Križu, popravilo pokopalnice v Tomaju in Dutovljah, remont vodovoda v Zepuljah, nadaljnje obnavljanje vodovoda v Tomaju, popravilo podpornega zidu pri šoli, vzdrževanje vaških in krajevnih poti, pokritje vaških vodnjakov in še vrsta drugih del je predvidena v petletnem načrtu, ki so ga sprejeli zbori volivcev na območju krajevnega odbora Tomaj. Nekatera dela so kar obsežna.

DUTOVLJE

Minuli mesec se je zbralo 126 volivcev iz Dutovelj, Gođenj in Krepelj ter razpravljalo o komunalnih vprašanjih. Sklenili so, da bodo letos uredili vaška vodnjaka v Krepljah in Dutovljah, kjer bodo uredili še pokopalnice, v prihodnjih štirih letih pa nameravajo izpopolniti vodovodno omrežje ter javno razsvetljavo.

IVANJI GRAD

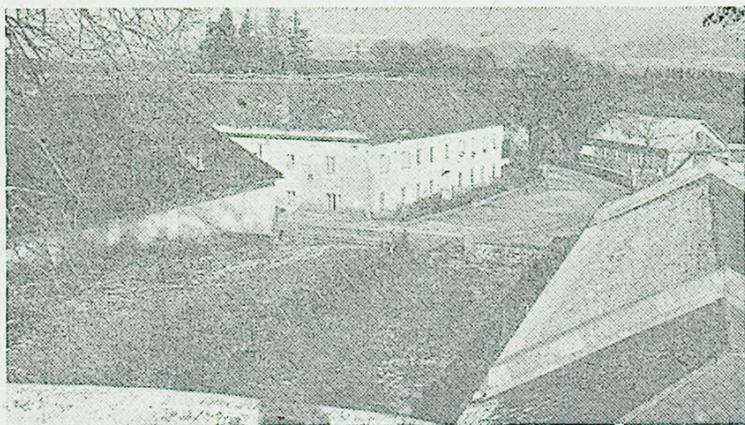
Podjetje Elektro Gorica je pred kratkim rekonstruiralo vso električno napeljavo v vasi Ivanji grad. Stanje električnega omrežja je bilo že tako slabo, da so žarnice komajda brlele, zdaj pa imajo v vasi celo industrijski tok in javno razsvetljavo. Zastopniki podjetja so obljubili, da bodo podobna dela izvršili postopoma tudi v drugih vaseh na Spodnjem Krasu.

ZADNJA LANSKA SEJA OBLO PIRAN

Turizem prodira v miselnost občanov

V petek pred Novim letom sta imela oba zbora ObLO Piran svojo zadnjo letošnjo sejo. Na dnevnem redu je bila razprava o poročilu predsednika Sveta za turizem ObLO Piran o letošnji turistični sezoni in njeni problematiki in še nekaj sklepov lokalnega značaja. Pomemben je sklep, da se piranska ladjedelnica osamosvoji. S 1. januarjem 1961 piranska ladjedelnica torej ne bo več v sklopu »Splošne plovbe«, temveč bo samostojno podjetje. Za to osamosvojitve je govorilo več tehničnih razlogov, saj je ladjedelnica ekonomsko tako močna enota, da ji taka osamosvojitve ne bo delala nikakršnih finančnih in tudi ne personalnih težav.

Razprava o poročilu predsednika Sveta za turizem je pokazala, da razumevanje za turizem vedno močnejše prodira v miselnost piranskih občanov in njihovih zastopnikov, ljudskih odbornikov. Glavni sklep razprave je bil, da je treba v turistično tako močni občini nujno reorganizirati celotno turistično službo, da bo lahko kos vedno zahtevnejšim nalogam.

Zivinorejsko-poljedelski kombinat Postojna ima svoj največji obrat v Prestranku. Postojnski kombinat ima skupno šest obratov, toda tega v Prestranku ne dosega nobeden — tako po številu živine, kot po površini obdelovalne zemlje. Od 2 tisoč hektarov zemlje, kolikor je ima skupno kombinat, odpade samo na Prestranek 1673 hektarov, medtem ko je v hlevih tega obrata kar 565 glav goveje živine od skupnega števila 2 tisoč glav na vseh šestih obratih. Obrat v Prestranku se ima v nemali meri zahvaliti za svoje uspehe odlični mehanizaciji, predvsem pa organizaciji dela in nagrajevanju po učinku, ki so ga že zelo izpopolnili. Na sliki vidite nekaj poslopij obrata v Prestranku

Taborniki v Prestranku bodo te dni začeli z vadbo v mnogoboju pod vodstvom četovod² Jamskih medvedov OKV Postojna Josipa Soreta-Pina. Ti taborniki nameravajo letos proslaviti hkrati z 20-letnico ljudske revolucije tudi desetletnico ustanovitve taborniške organizacije v Postojni, ki je najstarejša taborniška organizacija v koprskem okraju. Na sliki prestranski taborniki

Ne prijemajte utrganih žic električne napeljave

Sneg marsikdaj utrga žice električne napeljave in kdor se teh žic, ki so pod visoko napetostjo, dotakne, je v smrtni nevarnosti. Tako je te dni pred zdravstveno ambulanto v Prestranku prijel za žico z visoko napetostjo Tone Intihar, ki je umrl kljub takojšnji pomoči vaščanov in zdravnikov.

Še eno podjetje v Komnu

Okrajni zavod za rehabilitacijo invalidov v Izoli je pred nedavnim odprl v Komnu podjetje za izdelavo otroških čevljev. Trenutno zaposluje podjetje osem delavcev, v kratkem pa bo število zaposlenih naraslo na petnajst.

Podjetje posluje v lepi zgradbi, ki jo je dal na razpolago Občinski ljudski odbor Sežana, ki je tudi finansiral napeljavo vodovoda, trofaznega toka in ureditev sanitarij. Zavod pa je dal podjetju na razpolago vsa ostala osnovna in obratna sredstva.

Podjetje ima lepo perspektivo, saj v naših trgovinah zelo primanjkuje otroških čevljev. Razen tega pa je novi objekt velikega pomena pri reševanju gospodarske pasivnosti tega predela občine, kjer je relativno mnogo invalidov iz NOB.

Polde Renar

MISLIČE

Volivci iz Mislič in Vatovelj so na decembrskem zboru sprejeli letni in petletni načrt komunalnih del za popravilo ceste ter vaških in poljskih poti. Hkrati so sprejeli sklep o posebnem krajevnem prispevku v delu in prevozih.

Bogata oljna letina v Padni

Letos, štiri leta po hudi zimi, ko so v obalnih krajih pozeblili oljni nasadi, je bila ponovno dobra letina. Vaščani so namreč po navodilih kmetijske zadruge v Luciji krepko poprijeli za delo in sistematično obnavljali nasade. In že lansko poletje je pokazalo, da trud ne bo zaman. Niso se zmotili. Pridelek je znašal 6 vagonov oliv in oljarna zadruga je od tega pridelka predelala 5 vagonov, kar je dalo skoraj 7 tisoč kilogramov olivnega olja. Odkup oliv, ki ga je med 50 kmetovalci organiziral član za-

družnega sveta zadruge Ivan Pribac, je trajal od 26. novembra do 6. januarja ter je marsikateremu nudil lep zaslužek in nagrado za dolgoletno vztrajno delo.

IZ PRIDVORA NAD KOPROM ŽIVAHNA DRAMSKA DEJAVNOST

Člani dramske skupine prosvetnega društva Svoboda v Pridvoru so ob koncu minulega leta uprizorili štiridejansko »Stari in mladi«. Vse vloge so uspešno odigrali mladi vaščani, ki obetajo, da bodo po tem uspehu naštvirali novo odrsko delo. Vsekakor sta bila najboljša Mira Koradin in Franko, za kar sta tudi žela največ priznanja številnih gledalcev. Igro je dobro zrežirala učiteljica Marija Trošt, ki sodi med vodilne ljudskoprosvetne delavce v Pridvoru.

Na Silvestrovo je bil tudi dedek Mraz v Pridvoru ter obdaril najmlajše. Ob tej priložnosti so uprizorili »Sneguljčico« in igro »Kaznovani šaljivec«. V vlogi palčkov so bili zelo prisrčni najmanjši pionirji, pa tudi scena je bila kar bogata.

Lepa darila so mlade obdarovance zelo razveselila. Podjetje Zadrugi servis v Kopru pa je podaril šoli 30.000 dinarjev in KZ Pobegi-Cezarji 50.000 dinarjev prosvetnemu društvu. Kaže, da bo dobi bil nekaj denarja tudi godbeniki, saj jim ga je že obljubil občinski odbor SZDL Koper.

GORJANSKO

Na nedavnem zboru volivcev v Gorjanskem so razpravljali o raznih komunalnih problemih, ki bi jih bilo treba urediti v letu 1961 in v razdobju do 1965. leta. Najbolj potrebujejo drobilec gramoza, ker nameravajo sami popraviti poti Gorjansko-Nadražica, Brje-Skofi in po vasi Klanec. Popraviti bodo morali tudi vaška napajališča, v Brjah pa bodo morali napajališča še zgraditi, enako tudi avtobusno postajališče.

Za naslednja leta pa so predvideli dopolnitev javne razsvetljave v Gorjanskem, Klanecu, Brjah, Skofih in Nadražici. Velika želja volivcev je, da bi zaradi prahu asfaltirali kakih 800 m ceste skozi Gorjansko in popravili odcepe vodovoda v te vasi, ki so že dotrajali.

STORJE

V Storjah nameravajo že letos urediti javno kopalnico in zbiralnice mleka ter podaljšati vaški vodovod. V naslednjih letih pa imajo v načrtu dokončanje Zadrugnega doma in ureditev še enega stanovanja v tej zgradbi, temeljito popravilo vaških in poljskih poti itd. V Senadolih bodo popravili vaški vodnjak in napeljali industrijski tok.

Zadnji zbor volivcev je odobril tudi predlog načrta šolskega odbora, ki predvideva napeljavo vode v šolo, razna popravila v šolski zgradbi ter ureditev šolskega vrta in igrišča. Pri vsem tem je treba pohvaliti pripravljenost volivcev, da s prostovoljnimi delom prispevajo k uresničitvi načrtov.

VSAKDANJA SREČANJA

Študent in tisočaki

Na ljubljanski ulici sem srečal pred dnevi starega znanca, študenta. Umaknila sva se trušču mesta na pomenek.

Potožil mi je in tega, priznam, nisem pričakoval od brihtnega robusta, ki je bil sicer zmeraj nasmejan in pripravljen na šalo.

»Zabredel sem se v težave,« je začel. »Študij na univerzi terja danes svoje.«

Prikimal sem, predstavljajoč si novi, poostreni režim visoke šole.

»Dom, hrana in knjige veljajo danes najmanj 10 tisočakov, če bi jih imel, seveda.«

Pri tem je za trenutek pomolčal. Z obraza sem mu razbral skrb.

»Dobivaš vendar štipendijo!«

»Šest tisoč. In to je vse. Na domače ne morem računati. Redno se mi dogaja,« je nadaljeval, »da ostanem najmanj pol meseca brez večerje. Moral si bom poiskati honorarno delo.«

Dojel sem študentovo skrb. Ko sva se čez uro razšla, sem začel tudi sam sklepati. Študij traja po novem zakonu štiri leta. Če redno ne položiš izpitov, izgubiš status študenta. Utegne se ti zgoditi, da izgubiš hkrati tudi štipendijo, morda edini vir dohodkov.

Če je štipendija prenizka, da bi z njo zadostil vsaj najnujnejšim potrebam, si prisiljen razmišljati o honorarnem delu, da bi se lahko normalno preživljal.

Toda študij in delo sta v novem visokoškolskem režimu nezdržljiva, če hočeš pravočasno in uspešno polagati izpite.

Krog, ki mu ni najti izhoda. Primer tega študenta ni osamljen in se ga niti ne da posplošiti na večino visokošolcev. Vprašanje pa ostaja kljub temu še nadalje odprto, nerešeno.

Zvezna določila o štipendiranju so zastarela. Kvote štipendij, ki so bile pred leti realno postavljene na osnovi življenjskih stroškov, danes nimajo več stika s stvarnostjo. Napovedali so sicer spremembe, a jih še ni.

Naši ljudski odbori, delavski sveti ter upravni odbori v podjetjih in ustanovah, ki iz leta v leto štipendirajo več študentov, bi morali bolj intimitno prislusniti težavam svojih štipendirancev. Z nezadostnimi sredstvi bi jim lahko mnogo pomagali, kot na primer pri nakupu študijskih knjig.

Drugod so že napravili prve korake v tej smeri, pri nas, na Koprskem, pa smo o problemu začeli šele razmišljati.

(ma)

Kaj pravi drugod ...

GLAS

NOVO SOLSKO POSLOPJE

Novo gimnazijsko poslopje v Kamniku, ki ga gradi Projekt iz Kranja, je z dograditvijo tretjega nadstropja do sedaj najvišja stavba v Kamniku. Če ne bi stavbe povišali še za eno nadstropje, bi bilo dvonadstropno poslopje zdaj že pod streho.

Ko govorimo o preskrbi Celja, moramo ugotoviti, da se je potrošnja zelenjave v prvem polletju letošnjega leta povečala za 79% v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta. Preskrba z mlekom je bila zadovoljiva, prav tako preskrba z govedino in svinjskim mesom. V preskrbi s kruhom je bil z dograditvijo nove pekarnice storjen korak naprej. Potrošnja kruha je narasla za 5%, dnevno pa znaša deset ton, ob sobotah in dnevi pred prazniki pa celo 20 ton. Preskrba z ostalimi prehranbenimi artikli in industrijskim blagom je na splošno zadovoljiva, pa čeprav stalno primanjkuje nekaterih vrst tekstilnega blaga, železnine, gradbenega materiala itd. Primerjava cen med različnimi mesti kaže, da Celje ni najdražje, temveč da so cene na splošno vsklajane.

Primer

NOVICE

STANOVANJSKE SKUPNOSTI NAJPOSTANEJO ENA NAJVAŽNEJŠIH OBLIK DRUŽBENEGA SAMOUPRAVLJANJA

Idrijska stanovanjska skupnost je začela delati v juliju. Vodi administracijo in knjigovodstvo hišnih svetov in razen tega ima še servis za vzdrževanje stanovanj. Ta servis organizira razne usluge na domu, te pa v prostih urah opravljajo delavci, zaposleni v drugih podjetjih, in upokojenci. Ta služba posluje zelo ekspeditivno. Delavca dobi stranka še isti dan ali najkasneje naslednji.

Imajo tudi servis za posojanje gospodinskih aparatov, ki se jih gospodinje zelo rade poslužujejo, prvega januarja so prevzeli od gospodinskega centra še krpalnice.

Zelo uspešno posluje tudi podružnica kemične čistilnice iz Ljubljane, ki opravi svoje usluge v petih dneh. Prav te dni bodo v mestu ustanovili tudi gospodinski biro.

DOLENJSKI LIST

KZ BREŽICE SEJE NOVO SEME

7.000 ha površin: 1.900 ha njiv, 1.400 ha travnikov, 300 ha vinogradov, 150 ha sadovnjakov, 1.800 ha gozdov.

350 milijonov dinarjev osnovnih sredstev, 100 milijonov obratnih sredstev.

1.500 ha površin z lastno proizvodnjo: posestva Mokrice, Brežice, Globoko in Pišcece ter stranski obrati Sela, Catež in Lenart; 500 glav goveje živine, 30.000 piščancev za cvrtje in 160.000 jajc na leto, 13 ha hmeljišč in 21.300 kilogramov hmelja.

Strojna služba: 18 traktorjev s priključki, 3 kombaini, 5 mlatilnic in številni drugi kmetijski stroji.

Bruto proizvod lastnih obratov 70 milijonov dinarjev, na 1 ha 460 tisoč, na enega zaposlenega 900 tisoč dinarjev.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PR

GLEDALIŠKA POROČILA — GLEDALIŠKA POROČILA — GLEDALIŠKA POROČILA —

KAJ SMO GLEDALI

SNG TRST — E. Ionesco: STOLI — tretja premiera sezone in poslovilna predstava EME STARČEVE

Zadnje dni preteklega leta je bila v tržaškem Avditoriju tretja premiera letošnje sezone. Ansambel slovenskega gledališča je v režiji ljubljanske gostje Balbine Battelino-Baranović uprizorilo delo kubističnega dramaturga Eugena Ionesca STOLI. Sceno in kostume je v duhu avtorjevih abstraktnih načel zasnovala Marija Vogelnikova, prav tako gost iz Ljubljane.

Ionesco snuje svoja dramska dela izven stvarnega pojmovanja življenja, sveta in človeka okoli sebe, brez dejanja in akcijskih zapletov, kaj šele, da bi doživeli kak konflikt ali razplet. Sam pravi, da raziskuje prvine svoje duše in svojega uma in da mu je lastni »jaz« merilo vseh »jazov«. Torej je le sam vedno glavna in edina oseba svojih del, in še to je oseba na začetku in ne na koncu svojega razvoja. Logični zaključek je, da — v ljudno rečeno — razumljiva in ekstravagantna Ionescova dela uvrščajo v svoj repertoar le eksperimentalna in ekstravagantna gledališča zahodnega sveta. Toda tudi tam je to že nehala biti moda. In če je pred nekaj leti uprizorilo Eksperimentalno gledališče v Ljubljani Ionescovo »Plešasto pevko«, je bilo to opravičljivo, ker imajo tam še Dramo, Mestno gledališče, pa če hoče še Sentjakobsko, Obrtniški oder itd. Nerazumljivo je pa, da si tak eksperiment privoščijo tržaško slovensko gledališče, ko vendar dobro pozna svoje občinstvo in samemu mestu in na podeželju. Ne gre za to, da bi repertoarna politika dajala koncesije malomeščanskemu pojmovanju romantičnega gledališča in prav gotovo je, da se mora vrtnec stičnih točk najrazličnejših vplivov — kar predstavlja Trst — zrcalno odražati tudi na odskih deskah. Toda med sodobnimi dramskimi pisatelji in njihovimi deli je najti dobra, razumljiva in napredna dela in človek bi se odločil za Ionesca, če bi vse drugo že pokazal svojemu občinstvu in bi ga potem še za nameček seznanil s to »moro«, kot imenuje Sartre Ionescovo gledališče. Danes je celo zahodni svet Ionescovo dramsko jecljanje že prebodel in dramatični iščejo novih poti mimo njegovih dramskih ruševin.

»Stoli« niso izjema v Ionescovih duhovnih blodnjah. To je skoraj dve uri — brez pavze — trajajoči dialog med starko in starčkom, poln nesmiselnih besednih igr, temnih in nerazumljivih asociacij iz primitivnega duhovnega sveta osamljenih robotov, prazne formule ne rešujejo problemov in samo prikramati moramo tistemu, ki je rekel, da nam bo Ionescovo gledališče ubilo vsakršno vero v človeka.

Na odru sta dve osebi. V tržaški uprizoritvi sta to bila EMA STAR-

ČEVA in RADO NAKRST. Le ob koncu se jima pridruži še tretja oseba, — upodobil jo je ALOJZ MILIC — ki predstavlja sintezo in je simbol: ko pričakujemo veliki govor in življenjsko razkritje, slišimo od »govornika« mučno jecljanje beba in smo priča nemočnemu poskusu živati, da bi govorila človeško.

Zal je bila to poslovilna predstava Eme Starčeve, znane gledališke igralke ne samo v Trstu, ampak tudi v Mariboru, v Ljubljani in med vojno članice partizanskega gledališča. V stirašnjih sezonah je ustvarila Ema Starčeva celo galerijo igralskih likov, ki so ostali gledalcem v lepem in nepozabnem spominu. Ob koncu predstave »Stolov« — občinstvo jo je spre-

jelo zelo hladno — so se od Starčeve poslovili predstavniki kulturnih in javnih slovenskih ustanov, občinstvo je toplo ploskalo in marsikdo si je skrivaj obrisal roso oko. Bilo je prisrčno, kakor umetnica tudi zaslužila. Splošna želja je bila, da bi Starčeva tudi zdaj, ko je odšla v zaslužni pokoj, še srečevali na odru, vendar v drugačnih vlogah, kot je Ionescova starka.

Spregovoriti bi bilo še treba o igralski kreaciji Starčeve in Nakrsta. Uporabljali bi lahko same superlative za take zrele in umetniško visoke stvaritve. Oba lahko šteti za ti vlogi med svoje največje igralske dosežke. Seveda drugo vprašanje je, če ni bilo škoda tega velikega dajanja za »Stole«. Toda to ni njuna krivda, čeprav žal nista bila deležna tistega priznanja in ploskanja, kot bi ga po pravici zaslužila. Teško igralsko preizkušnjo pa sta prestala odlično.

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana — L. Stevens: ZAKONSKI VRTILJAK — gostovanja v obalnih mestih

V Kopru, Izoli in Portorožu smo imeli prve dni novega leta v gosteh Mestno gledališče iz Ljubljane. Predavanje o monogamiji v dveh delih z naslovom ZAKONSKI VRTILJAK avtorja Leslieja Stevensa so nam v domiselno-lahkotni režiji Igorja Pretnarja predstavili igralci Franci Presetnik, Tina Leonova, Anka Cigojeva in Vladimir Skrbinec. Moderna fantazijska scena je bila delo Svete Jovanoviča.

Igra iz sodobnega življenja ameriških intelektualcev se zdaj razposajeno, zdaj ironizirajoče, izzivalno šarmantno pa razigrano suče na vrtljaku ob glasbi resnobnih stavkov in znanstvenih ugotovitev o moški monogamnosti in ženski razumevalji ljubezni. O vseh puščicah na račun pridnosti zakonskih mož in zapeljivosti mladih deklet bi si morda želeli ščepec več dinamičnosti in bolj pogosta drobna zrna ironije. Toda igra je dovolj privlačna in efektivna v preprosti razumljivosti, da vzbuja vedri smeh in dobro razpoloženje v dvorani. In smeha smo potrebni.

Sarmantno razigrani kvartet ljubljanskih interpretov »Zakonskega vrtiljaka« nam je torej prinesel vrhano mero dobre volje kot nadaljevanje vselega novoletnega praznovanja. Kljub epizodni vlogi je med njimi najbolj izstopal Vladimir Skrbinec, ki je dokazal, da dober igralec ne blesti samo v določenih vlogah, ampak vedno, kadar je na odru. Njegova gesta in samoiniciativno dodana enozložna pove včasih več o karakterju osebe, ki jo upodablja, kot če bi ji avtor posvetil psihološko utemeljeni monolog. Tina Leonova je bila resnobna in vpludna ameriška gospa, toda izredno sugestivna in topla žena, ki bi rada obdržala svojega zakonskega moža. Anka Cigojeva ima

vse potrebne odlike »pin-up girl«, svoji govornici pa bi morala posvetiti malce več časa in pozornosti. Od Francija Presetnika bi si želeli več vrtiljaške razigranosti, toda tudi več uglasjenosti in nastupu in prefinjenosti svetkega človeka, ki je obenem še amerikanizirani Francoz.

Avtor »Vrtiljaka« pravi, da je bil njegov edini namen, da bi nas ponehjal v svet smeha, ki pomeni zdravje. To mu je prav gotovo uspelo.

SNG Trst — Goodrich-Hackett: DNEVNIK ANE FRANK — gostovanja po Sloveniji

Te dni je gostoval v Sloveniji ansambel SNG iz Trsta z znanim delom Goodrich-Hacketta DNEVNIK ANE FRANK. Med drugimi so tržaški gostje obiskali tudi nekaj naših krajev na Primorskem. Premiera tega dela, ki ga je kot gost režiral Branko Gombač iz Celja, je bila preteklo sezono v Trstu in smo takrat pisali o predstavi več.

Od takrat so uprizorili Tržačani Ano Frank že menda štiridesetkrat in povsod so jo sprejeli ne samo z razumevanjem, ampak celo z velikim priznanjem. To ni malenkost, če pomislimo, da je to občinstvo, ki pozna tudi ljubljansko uprizoritev istega dela. Največjo zaslugu pri tem ima brez dvoma nosilka glavne vloge MIRA SARDOČEVA, ki ji je uspelo tako življenjsko in prepričljivo oživiti na odru malo židovsko deklico v njenem stisnjem podstrešnem skrivališču, kjer doživlja na meji med puberteto in zrelostjo širni svet.

»Dnevnik Ane Frank« je delo, ki bo še dolga leta vleklo v gledališke dvorane in ki ga bodo še dolgo uprizorjale poklicna in amaterska gledališča. Z. L.

POSTOJNA IN PIVKA

potrebujeta novi osnovni šoli

Ob koncu leta je imela svoj občni zbor tudi sindikalna podružnica prosvetnih in znanstvenih delavcev v Postojni. Člani so se zboru udeležili polnoštevilno. Plodna razprava je kritično ocenila odnos posameznikov do sindikalne organizacije. Prisotni so poudarili, da so nekatere kritike na račun neaktivnosti prosvetnih delavcev v družbenem življenju mesta in občine le delno opravičljive, del razprave pa so posvetili stanovanjskim problemom prosvetnih delavcev. Hkrati so opozorili na nujnost gradnje novih osemletk v Postojni in Pivki, (ma)

»Koprski ekipa« — Milan Kerševan, Majda Frelih in Janez Kramar, ki je sodelovala v koprski in trboveljski televizijski oddaji. Prvič so odgovarjali, drugič pa vpraševali

Prizor iz Ionescovih »Stolov« v uprizoritvi SNG Trst. Premiera je bila 28. decembra v tržaškem Avditoriju

MEDNARODNA KIPARSKA KOLONIJA V PIRANU

Kakor smo že poročali, namepravajo v bližini Portoroža odpreti letos prvo jugoslovansko mednarodno kolonijo kiparjev, ki bodo sedem tednov na obali morja pod milim nebom ustvarjali svoja dela. Inicijativni odbor je že sredi decembra imenoval pripravljalni odbor, v katerem sta poleg vidnejših slovenskih umetnikov in predstavništev republik oblasti tudi tovariša Črtomir Kolenc kot predstavnik OLO Koper ter Davorin Ferligo kot predsednik gostiteljske piranske občine. Odbor bo na svoji prvi prihodnji seji imenoval tajništvo, ki bo skrbelo za vse potrebne tehnične prijeme v zvezi s pripravami na kolonijo. Predvsem bo treba sestaviti prospekt, s katerim bodo kiparji širom po svetu vabljeni na udeležbo v koloniji.

Kaže, da bo zanimanje za to kiparsko kolonijo veliko. V tednu pred Silvestrovim se je mudil v piranski občini generalni sekretar avstrijskega kiparskega sim-

pozija v kamnolomu St. Margarethen na Gradiščanskem, gospod dr. Friedrich Czagan. Kljub nekaterim pomislekom je izrazil prepričanje, da bo nova k iparska kolonija pokazala lepe uspehe. Pristal je tudi na naš predlog, da se že vnaprej pripravi čim tesnejše sodelovanje med obema umetniškima kolonijama, avstrijsko in našo. Jule

NOVE knjige

Josip Ribičič:

RAZBITA HAJKA

Mladinsko knjigo Josipa Ribičiča je izdala založba Borec, ilustriral pa jo je Robert Hlavaty. Zgodba je sila preprosta in mlakavna in pripoveduje o psu Belinu, ki je prinesel partizanom obvestilo o tem, da jih namernikom Nemci napasti. Tako je sovražnikom zmedel štrane. Hajka je bila razbita.

Jara Ribnikar:

VRNIL SE BOM

Srbska pisateljica nam je v ostri analizi postavila v tem delu problem osebnih človeških krivde na ozadje splošnih poveljnih razmer in protislovnih družbe, ki prehaja v nove socialistične oblike življenja. Njen odnos do človeka je prežet s tem socialističnim humanizmom, zločina pa ne more in tudi neče opravičiti, čeravno ga razume. Njen način pisanja je vseskozi živ in emotiven. Delo je izdala založba Obzorja, prevedel pa Jože Kastelic.

RTV Ljubljana je popestrila svoj program s posebno oddajo »VSE O VAŠEM KRAJU«. Ko je bila ena izmed programiranih enajstih oddaj v decembru tudi v Kopru, smo med drugim zabeležili, da je bila ta oddaja močno pomanjkljiva in naše kritične pripombe so veljale tehnični ter vsebinski strani izvedbe. Takrat so nastopili pred televizijskimi kamerami Novomeščani kot izpraševalci Koprčanov in zabeležili so majhno razočaranje zaradi dolgovernih vprašanj in šibke tehnične izvedbe. Z veseljem pa lahko ugotovimo, da je bila televizijska oddaja iz Trbovelj na neprimerno višji stopnji, ko so se predstavili Koprčani kot izpraševalci zastopnikov Trbovelj.

Ni brez osnove trditev, da so zastopniki Kopra: direktor Okraj-

nega zavoda za plan Milan Kerševan, kustos in upravnik Okrajnega muzeja Majda Frelih ter Janez Kramar sestavili zelo zanimiva in poučna vprašanja. Radiotelevizijski snemalci pa so zelo posrečeno posneli živahno izvedbo predvajanja iz dvorane v Trbovljah. Posebno razveseljivo je, da so Koprčani pri tem tekmovanju pridobili nadaljnjih 14 točk in sedaj je stanje naslednje: Kranj 68 točk, Koper 50 točk, Novo mesto 47 in Trbovlje 27 točk.

Moramo pa pri tem poudariti, da je RTV Ljubljana pri tej oddaji z novimi prijemi dosegla znaten napredek in da so Trboveljčani z velikim veseljem kot gledalci spremljali napeto borbo med izpraševalci in izprašanci. Vprašanja ter odgovori so živahno in dvorani in med gledalci televizijskih sprejemnikov stopnjevali tako, da lahko rečemo enem izmed najboljših prenosov žive RTV oddaje. Predvsem je treba pohvaliti brezhibno organizacijo oddaje, kakor tudi viden napredek pri odstranjevanju začetniških pomanjkljivosti.

Naslednja oddaja bo 2. februarja na Jesenicah, ko bodo Trboveljčani preizkusili znanje Jeseničanov. Do junija se bo pred televizijskim ekranom zvrstilo še sedem zastopnikov slovenskih mest in v juliju bo zaključena televizijska oddaja iz študija Ljubljane. -sič-

ČZP PRIMORSKI TISK - ZALOŽBA LIPA - KOPER

RAZPISUJE

nagradni natečaj

za izvirna slovenska književna dela v prozi (roman, povest, kronika, dnevnik, spomini)

s predvojno, vojno in povojno tematiko,

ki bi ustrezala pogojem za jubilejne knjižne izdaje ob letošnji 20-letnici vstaje.

O rokopisih, ki so jih avtorji že oddali oziroma obljubili, in o delih, ki jih bo založba prejela v natečajnem roku, bo razpravljala založniški svet pred 10. junijem 1961 in objavil izid.

Književna nagrade: 200.000, 100.000, 80.000 din.

Rok za sprejem rokopisov: 15. maj 1961.

Žirija: člani založniškega sveta založbe Lipa (predsednik dr. Bogomir Magajna)

Običajni avtorski honorar po pogodbi. Založba si pridržuje pravico odkupa avtorske pravice tudi za nenagradjena dela. Avtorji, ki bi želeli oddati svoja dela pod psevdonimom, naj v zapečatenem ovoju prilože svoj točen naslov.

Pred premiero predpustne komedije

Dramska skupina hrpeljske SVOBODE bo te dni uprizorila Zvanovo tridejansko predpustno veseligrdo »KURENTOVA NEVESTA«. Motiv igre je vzet iz slovenske narodne folklorne in obravnava predpustne ženitovanjske običaje na Slovenskem v polpretekli dobi. Igra odlikuje krepka domača govornica, prepletena z izvirnim humorjem in petjem narodnih pesmi. »Kurentovo nevesto« so z uspehom uprizorili že na več podeželskih odrih v predpustnem času, med drugimi pred nekaj leti tudi na Primorskem. K hrpeljski uprizoritvi naj pripomnimo, da zasedajo večino vlog mladinci iz industrijskega obrata tovarne optičnega stekla.

Spomin kot vulkan

(Odlomek iz knjige NABREKLE ZVEZDE, ki jo je v prevodu Severina Šalija in v opremi Uroša Vagaje izdal Zavod Borec v Ljubljani)

Tudi zdaj se je Mile neopazno zatopil v spomine. Gledal je mesec in ni verjel, da tudi nek drug človek, daleč od tod, gleda prav isti mesec. Verjel je, da se misli obeh združujejo tam, kamor upira svoj pogled. Pravzaprav ni verjel, ni čutil potrebe, da bi verjel, le spomin ga je prevzel, tako toplo prevzel, da se sploh ni hotel vprašati, ali res verjame.

Toda noč je Mile sprašuje: zakaj? Mesec počasi teši njuno potrpežljivost, se vtihotaplja v njuna čustva in neopazno ju za nekaj časa pomiri.

— Zakaj naju mora vznemirjati? ... Kaj je tisto, kar me priganja, da ti govorim? — glasno vpraša Mile, obrnjen k svojemu spremljevalcu.

Kaj je bilo, je dobro vedel: kadar bediš na straži nad tovariši, zlasti spečimi tovariši, ne moreš, ne smeš početi nič drugega, samo paziti moraš, kdaj bo počila puška in kdaj bo

— Kaj potem? — je vprašal. — Potem? Nič... bili bi rešeni... Toda to je neizvedljivo... —

Njen zanos ni mogel seči daleč, že tako je dosegel veliko daljavo. Vendar je vprašala, kakor da se vendarle hoče prepričati, ali ni morda to le uredniško: — Kajne, Mile?

Mileta je življenje hudo prizadelo. Nič ji ni odgovoril, čeprav ga je po vsem telesu prešinila taka prijetnost, da je bila kasneje, ko je na bojišču mislil nanjo, kratko malo prevelika in sploh nepremagljiva.

Gledal je mesec in zvezdo na topolu, in obiskal ga je davni pradedovceni spomin. Raziezil se je na svojo grobstvo, na nezmožnost, da bi poplačal s prav tako, čeprav naivno, toda prijetno in potrebno nežnostjo. Ni mogel. Zakaj ne morem? Zakaj? ...

Pustil je puško na tleh, zanesen od šepetajočih besed, vstal in rekel Peru: — Se spominjaš tistega deževnega dneva, ko smo posedali po hodnikih v gimnaziji? Tisti dan nisem ostal z njo povsem sam... V njenih očeh sem opazil solze... Le nič ne skrbi zame... sem ti rekel... — in ne pozabi me! — Odgovorila je: — Ponoči se oziraj v mesec. Vsak večer ga ova skupaj gledala, in ti misli, da sem odletela nanj iskat srečo. In čakaj: tebe bom prvega poklicala... —

Zdajci je nekje blizu, na sovražni-kovi strani, blisnil moder plamenček. Močan pok je zadonel v tišino na bojišču. Mile je zastokal. Mesec in slavček se nista zganila. Bosi, nepre-spansi tovariši so planili pokonci, se predramili in opotekali kot pijane kokoši.

Nov strel. Potem rafal. Zaromet... Pokanje, pokanje... Stoki, kričanje, stoki... —

Ko je Mile spet pogledal, je z neba silalo sonce. Ranjeni so bili še trije, mrtvih — šest.

— Kje so? Kje? Kje so naši sinovi? — Strahotno neznožno buči in odineva to vprašanje mater. Mile pa se skriva samemu sebi, od vsega v sebi in okrog sebe. Od vsega, prav od vsega... Toda vprašanje je kakor prst upro vanj in kakor da ponavlja — Ti, ti... —

Nepretrgoma sliši ta glas. Vedno enako. — Sploh se ne morem rešiti tega. Muči me in veš... —

Mile bi rad nadaljeval. Govori pravzaprav le zato, da bi našel olajšanje. — Pusti to! — ga prekine Pero.

Pero je obstal. Zal mu je, da je srečal Mileta in da je po polju, koder se sprehajata, prav tako mesečna noč kot takrat... Čemu moram to poslušati še noč? se je vprašal Pero. Zaradi tistega večera na bojišču nosi namreč v sebi nekaj, kar ga teži, nekaj, česar ne more pozabiti in kar neznožno boli in žge. Vedno enako. In za oba. Za enega manj hudo, za drugega bolj. Vedno pa občutita oba.

Roman o Janezu Trdini (fotografija iz leta 1905) IZOBENEK izpod peresa Ilke Vaštevove je izdala Dolenjska založba v Novem mestu

NOVE knjige

ČRNSKE PRAVLJICE

Pravljice je izbral, preložil in jim napisal tudi spremno besedo in omembo Niko Kuret, izdala pa jih je Mladinska založba v zbirki Zlata ptica. Črnske pravljice so nemara ena izmed najbolj svojevrstnih zbirk pravljic, kar jih je doslej izšlo v našem jeziku. Takšen je tudi svet, iz katerega so pravljice vzrasle, in ki ga hoče pričujoča knjiga približati našemu bralcu. To je tembolj potrebno, ko samo še leta ločijo črnska ljudstva od njihove popolne svobode in samostojnosti. Tako bomo lažje spremljali in razumeli spremembe v črnem svetu, ki naj končajo dolgo dobo nemira, trpljenja in odvisnosti. Črnske pravljice bodo no svoje pripomočke, da bomo črnski svet bolje spoznali in se mu približali.

PREŠERNOV KOLEDAR za leto 1961

Letošnji Prešernov Koledar je prav tako pester in zanimiv kakor vsako leto. Razen prispevkov, ki govorijo o zunanje-političnih dogodkih po svetu in doma, razgledov po znanstvenem svetu in literarnih prispevkov, je koledar tudi bogato ilustriran, saj ima priloženih 16 strani v bakrotisku.

Carlo Colodi:

OŠTRŽEK

Ob 80-letnici Ostržekovega rojstva je izdala Mladinska založba to klasično delo mladinskega slovstva. Ostržek je izšel v Italiji že v milijonskih nakladah, v slikanicah. Kasneje so priredili delo za radijsko igro, lutkovno igro in film. Dogodivščine lesene lutke so vedno očarale otroke in bržkone jih tudi vedno bodo.

V globinah vesolja

Sedemnajstega marca ob 16. uri je prešla repatica Speranski gorjko konjunkcijo s Soncem, gibajoč se od njega na nasprotni strani kakor Zemlja. Vreme na njeni površini je bilo nepretrgoma oblačno in divjanje neurja se je nenadoma obnovilo s tako silo, kakor ga je posadka RM-12 doživela ob pristanku rakete. Se misliti ni bilo, da bi prebivalcem Zemlje poslali nove signale in starejših, preudarnih članov posadke se je polotil nemir in pritažen strah. Povzročil ga je astronom, ki je na svoj odkrit, drzen način izjavil v pričo LaBrieja, Laenneca, Kerguelena in Bertrandja, da jim ne ostaja veliko časa, kajti po njegovih računih bo nesmiselno pošiljati signale, ko repatica vnovič prekriža Merkurjev tir. Potem bo med njo in Soncem tako razdalja, da odsev svetlobe ne bo mogel bogve kaj okrepiti sija njenega repa. Bertrand je na Drvalovo izjavo le mrko pokimal in že hotel nekaj odgovoriti, ko pa je opazil napete obraze drugih, se je premislil in molčal.

Malo pred polnočjo 17. marca je prišel trenutek, o katerem je Duval govoril. Repatica Speranski je prečkala Merkurjev tir in se začela gibati med njim in tirom Venere. V tem času se je spet pokazala prebivalcem Zemlje v vsej svoji čudoviti lepoti, toda zaman so se vanjo upirali milijoni oči. Svetlila je z mirnim sijem in nihče ni mogel odkriti niti najmanjšega znamenja po kakem svetlobnem signalu.

Na repatici Speranski je bil v teh urah dan in posadka rakete, zbrana v poveljniški kabini, je vsela z očmi na televizijskem zaslonu. Bil je v nomen isti pogled: nebo pokrito s težkimi zelenimi oblaki, ki so bili pretkani z rumenkastimi siji žveplenih blišev, in robovi velikanskega zrcala, po katerih so plesali vijolični jeziki svetloeljevskega ognja. Zanimanje posadke je začelo počasi pojmati, drug za drugim so zapuščali prostor, da si kako drugače skrajšajo čas, ko je zdajci Andrejin vzklík znova zbudil pozornost vseh, ki so še vedno opazovali.

— Tamle, poglejte, tamle! — je zavpila prestrašena, kazoč prizor na

zaslonu. Zgnetli so se okrog nje in še opazili mogočen potok ognja, ki je za trenutek kakor ognjen most povzel globino zrcala ob obodnem bliski, ki so dotle le posamič švigali okrog pilonov zrcala in si vsakokrat izbrali pot po enem od obeh visokih strelodvodov, ki ju je postavila posadka v neposredni bližini, so zdaj skakali naravnost na zrcalo. Upiralo se jim je le za trenutek: ko se je močni potok svetlobe razpršil, ni ostalo po zrcalu in njegovem nosilcu niti sledu. Vsa kovina je izpuhtela kakor rosa na soncu v izpuhli vročini električnega naboja. In kakor bi čakali samo na ta trenutek, so se oblaki nad raketo razblinili in Sonce je posijalo v vsej svoji oslepljujoči velikosti.

V Andrejinih očeh so zablestele solze. Lucien je z nemočno pestjo pretil nebu kakor Homerjevi junaki in niti Kerguelen se ni mogel ubraniti razkačenega vzklika. Le Duval je molčal in se pikro nasmihal. Bertrand je rahlo položil roko Andreji

FRANTIŠEK BEHOUNEK

na ramo in ji dejal mehko: — Nič ne bodi v skrbeh, punčka, postavili bomo novo zrcalo — sicer ga pa sploh ne potrebujemo: prebivalci Zemlje vedo, da živimo, zato bi poslednje signaliziranje bilo odveč. Poslali nam bodo na pomoč raketo. Zgrešiti nas ne more, repatica ji bo svetila na pot kakor svetilnik, pa naj bo na nji noč ali dan, jasno nebo ali oblačno! Andreja se mu je hvaležno nasmehnila skozi solze, Kerguelenov obraz se je zvedril in Lucien je navdušeno vzklil: — Pa tudi če bi vse odgovorilo, naš vodja bo že vedel, kaj naj stori in kako naj reši svoj kolektiv! —

Bertrand je nasmejeno pokimal, posmeh na Duvalovih licih se je pa poglobil. Ko sta potem ostala sama v kabini, je astronom naravnost vprašal Bertranda:

— Ali ste mislili resno to, kar ste rekli tej preplašeni deklici? —

Bertrand je pomrknil: — Kako to

ANDRÉ SOUBIRAN

UMETNO OPLOJEVANJE LETA 3000

(Odlomek iz romana LJUDJE V BELEM. V dveh knjigah izdala založba Lipa v Kopru. Prevedel M. V., opremil M. Arnez)

MED MIMOHODOM SE JE NADIA VES ČAS obračala k meni. V začetku sem ji skušal razlagati pantomime, ki so bile polne medicinskih namigavanj. A ni me poslušala, pač pa se mi je nekoliko neumno smejala in mi kazala zobe, ki so se ji bliskali v poltemi, potem pa me je potegnila k sebi in se mi priselala na ustnice z izvedenimi usti, ki so iskala, kaj mi je všeč; njene roke so me vsega. Sklanjal sem se k poslušnemu telesu, ki se mi je ponujalo skoraj preveč in se ga kljub temu nisem mogel nasititi, in nič več nisem videl morja obrazov v dvorani, tisoče oči, ust, rok, ki so ploskale; nisem več slišal trušča in krikov.

Ko je Nadia začutila, kako trepetam in diham vanjo, je podvojila nečznosti in v vsakem gibu z boki, s katerimi se je še bolj privijala k meni, sem začutil poželjivi gib telesnosti, ki me vabi in kliče. Poželenje me po Madi in Josetti kljub vsemu upiranju in pozornosti ni nikoli nehalo obkoljevati s prikritim, prihuljenim bližanjem; noč je napadlo iznenada s tako krepkimi usti in rokami, da se nisem mogel upreti. Prepustil sem se neizmerni zmedbi, voljši lakoti po sreči, ki se mi je nenadoma zagrizla v bok in me kakor v nadomestilo za mesece študija in vzdržnosti pahnila proti novemu cilju z vznemirljivo silo; ves sem se predal čudovitemu užitku. da tipljem nežno kožo, da se z roko, pomirjeno v toplem, žametnem občutku drhtečega, živalskega življenja, dotikam mesenih stvarnosti ljubezni. Nisem se vprašal, če temu lahko rečem ljubezen ali na je le lakota, poželenje, strast in prepustil sem se toku. Sam in izgubljen sredi trušča sem ob lahkem božanju gole rama okušal srečo, ki jo daje telesu vznemirljiva nagota drugega telesa.

MIMOHOD PA SE JE BLIŽAL kraju. Zadnja dežurna soba se je pripravljala na »Umetno oploje-

vanje leta 3000«. Po taktu sekanega, mehaničnega ritma se je bližal bataljon moških in žensk, ki so se s svojo kovinsko postavo komaj razlikovali med seboj, prihajal je par za parom z uravnoteženim korakom robotov. Zaročeni in lestenci so ugasnili, plesišče so osvetljevali plameni trepetajočih, poskakajočih bliskov, ki so se poganjali iz velikanskega električnega stroja. V tej kovinski svetlobi so neprestano prihajali novi ljudje-roboti z napolnjenimi koraki, kakor bi jim naglo hojo gnala neka sterilna, brezdušna, neobčutna energija. Ljudje in stroji, vse se je bleščalo v mrtvi svetlobi neke nezemeljske kovine. Na koncu plesišča je stal zdravnik iz leta 3000, čista, z belino posuta postava, in jih čakal pred pročeljem, na katerem je bilo z ognjenimi črkami napisano: »Vesoljna oplojevalnica«. V vdolbini nad napisom je pročelje krasil čudovito lep kip, možki in ženska, ki sta stegovala roke drug proti drugemu: to je bil par iz začetkov sveta, nekdanji par nehijskih poljubov in živalskega parjenja, ohranjen na pročelju svetišča znanosti v spomin na izumrle civilizacije; v svoji neoremični otrplosti rožnatega kamna bo predsedoval smotnemu oplojevanju novih ljudi.

Približal se je prvi par. Zdravnik, natrt z belino, je vzel v roko veliko sesalko za odvzemanje semen. ki je zaradi tradicije ohranila falično obliko. in se približal možkemu. tedaj pa je nenadoma razneslo električni stroj, ki je med strahotnim kovinskim škripanjem podrl na tla vse pare in zdravnika. Za trenutek sta zavladala ponojna tema in tišina. Tudi orkester, v katerem so še pravkar besnela trobila, je obmolknil, nato se je oglasila tiha melodija, obenem pa je droben žarek nežne, skoraj nezemeljske svetlobe priplaval od nekod z višin in iskal, kje bi se ustavil. Svetloba se je nekaj časa spre-

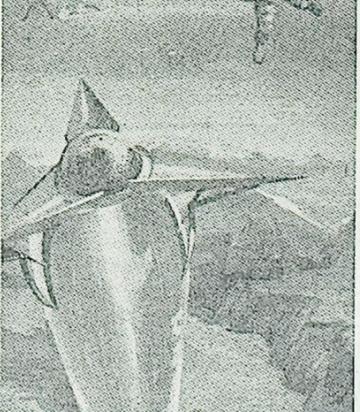
(Nadaljevanje na 8. strani)

(Odlomek iz romana BRODOLOMCI VESOLJA. Izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani v prevodu Severina Šalija, v opremi Sava Sovreta in z originalnimi ilustracijami Teodorja Rotrekla)

menite, Pierre? Zastavljate čudna vprašanja! Jasno, da sem hotel Andrejo pomiriti. Saj vem, da je nesmiselno postavljati novo zrcalo. Ze na začetku naših poskusov s signaliziranjem — ne šele po vaših nedavnih razlagah — sem vedel, da ne moremo upati na pomoč zemlje! —

— Res? Ali ni to pozna modrost vsevednega vodje? — Duvalov ton je bil sedaj žaljiv, toda Bertrand je ostal miren:

— Vedel sem od tistega trenutka, ko ste mi dali skico vzajemnega po-

ložaja Zemlje, Sonca in repatice, se spominjate? Tega ni niti oclih deset dni.

Duval je zardel in pomrknil. — Ne spominjam se! — je odsekal osorno.

METO JOVANOVSKE

treba z bliskovito naglico pomeriti. Mile je to vedel. Vedel je tudi, da to ni samo strog in nelzprosen vojaški ukaz, temveč nekaj več: podzavesten glas v srcu... posebno v njegovem srcu, kakor mislijo drugi.

Pa vendar se ni po njem ravnal. Ni premagal skušnjave spriče meseca, ki je rumen, sljoc in gol in izzi-valen prijadral po nebu. Prijadral prav takrat, ko je neka zvezda kanila na bližnji tihl topol in kot ptica sedla nanj.

— Ne morem vzdržati, Pero! Prav priganja me, da ti govorim, — se je opravičeval Mile.

Da, tako je bilo. Ali pa drugače. Mile ne ve več. Takrat kot danes pa je vedel, da ni hote zamenjal svoje dolžnosti. In čudno: Priznava si, da je kriv, hkrati pa kakor da bi hotel verjeti, da se je zgodilo nekaj, proti čemur je človek brez moči. Pa mu zdajci blisne iz zavesti tisto strašno vprašanje: — Kje so naši sinovi? — pa je vendar resnično... Zaveda se, kaj je njegova dolžnost, toda srce se mu kar samo začne ogrevati, tako nepremagljivo se mu topi v dragem spominu nanjo, od nekem drugem mesecu, ki ga ne vidi, ki ne svetli, ki je daleč in samo njegov. Pa čeprav je tako daleč, vendar nepremagljivo sije globoko v njem.

— Vem, ti si me takrat opomnil, mi je rekel... — se izpoveduje Mile.

Da, to mora priznati: Pero ga je opomnil, pa ne ukazuječ. In Mile je tisto razumel kot opomin, pa vendar, da se zaveda, kako oster, kako pomenljiv je ta opomin.

Da, Pero mu je rekel, ga opomnil, toda... —

— Vem, Pero, pa vendar mi povej: all sem se mogel premagati, all sem se mogel upreti dragemu spominu, ko sem bil skoraj prepričan, ko sem verjel, da ne preti nobena nevarnost? Mi lahko odgovoriš? — se je opravičeval Mile.

Pero ni odgovoril. Kajpak, noč, si je mislil Mile. In globoka žalost ga je obšla. Tudi ta me obsoja... Spreletela ga je jezna, ujedljiva misel: da bi me bili vsaj sodili za to dejanje, me ustrelili, če bi bilo potrebno... Ni videl, da tudi Pero išče izhoda, da bi se rad iznebil žalosti in bridkosti, ki jo mora vedno prenašati, zlasti pa noč, ko je navzoč soudeležene.

Tisti večer Mile ni mogel zatreti spomina, ki je zakipel v njem kot vulkan. Res, kot vulkan, in s prav tako močjo. Sedaj tega več ne občuti, vendar ve, da je bila lava tistega vulkana tako prijetno vroča. Tako nepopisno prijetno...

Oba sta sturla sovražnika. Mesec na nebu je bil čisto gol in pred speče borce je na bližnji topol kanila ptica.

Prav tak večer je bil kakor takrat, ko je Mile ostal brez dela in ob progi zunaj mesta srečal njo. Pogovarjala sta se o njegovih težavah, in vprašal ga je, kaj bo zdaj počel. To vroče ljubljeno dekle je upalo na njegovo pomoč, hkrati pa mu je želelo pomagati, dasti ni bilo mogoče ničesar storiti. Ne razumem, temveč z dvema človeškima srcema, mu je rekla:

— Veš Mile... —

Potem je zaskrbnjeno, tako zelo zaskrbnjeno in žalostno uprla oči v daljavo. v mesec, prav tak meces.

— Veš Mile. — je ponovila, — če bi mogla poleteti na mesec, bi poiskala na njem najprijetnejši kotiček. In povabila bi gor tebe in vse tvoje tovariše. Vse, ki so brez dela, vse reveže, kar jih zemlja nosi. —

Mile se je prepustil zanosu njene domišljije.

BOREC ŠTEV. 12

Iz vsebine: Kako bomo praznovali 20. obletnico ljudske vstaje (FRANCE ŠUSTERŠIČ). Petnajst plodnih let Zveze vojaških vojnih invalidov (V. MLEKUZ). Spomenik v Železni kapli, Z obiska v koroških partizanski hiši. Potoval sem v bivša taborišča smrti (Lojze Krakar). Graško pokonališče — spomenik 1.300 žrtev (M. CEPIC). Pobeljeni grob (ALOJZ RAVBAR). Z ranilci čez Baško grapo (SREČKO GIANFRATE-SILVO). Skozi vihar in ogenj (Jože ŠTOK-KOROTAN). Odprti oči, fant (NEDELJKA KACIN). Brigada v vasi (MARICKA ŽNIDARŠIČ). Kako smo se iznebili izdajalca (IVAN HARIŠ-BLOMOVNIK). Trije slepi (VINKO BLATNIK). Pomagala sta jim iznajdljivost in pogum (MILE PAVLIN). Marzabotto — mučeniška vas (RENATA VIGANO).

ZELEZNIŠKA POSTAJA HRPELJE-KOZINA — NJEN GOSPODARSKI POMEN DANES IN JUTRI

Brez nepotrebne čakanja in zamud

Pri skupni težakovi, ki so na ramah prenašali s pomarančami napolnjene gajbice s kamionov v vagon, sem našel šefa postaje tovariša VINKA ZIGANTEJA in ga poprosil za kratek razgovor.

»Oprostite, nimam veliko časa!«, se je prijazno nasmejal. »Vendar vam bom skušal ustreči.« Povabil me je v svojo pisarno.

»Premalo smo doslej pisali o vlogi železniške postaje v gospodarstvu našega okraja. Zlasti, odkar imamo v Kopru pristanišče. Kako je povezana železniška postaja Hrpelje-Kozina z obalnimi področjem?«

»Za hip se je zamislil.

»Na to vprašanje ni mogoče odgovoriti z enim stavkom. Pojačani tempo proizvodnje v naši industriji terja v prvi vrsti hitrejšo izmenjavo blaga, ali boljše ekspeditivnejši blagovni promet. Tega se železnica prav dobro zaveda. Zato je bilo nujno odpraviti nekatere zastarele in toge oblike v organizaciji

»Prosim!«

PISMO UREDNIŠTVU

Kako je bilo v Kopru

Tovariš urednik,

pravijo, da je po toči prepozno zvoniti. Morda je res prepozno za letos, toda naj ne bi bilo za prihodnje leto. Vemo, da letošnje praznovanje in priprave za prihodnjega dedka Mrza pri nas v Kopru niso prvič izvale vrste negotovanj in upravičene kritike. In če se ponavljajo napake, naj se ponavljajo tudi graja. Bodimo konkretni!

Glavni trg v Kopru, ki naj bi bil prizorišče veselega živčava, seveda in prihoda dedka Mrza, je nudil kaj klavrnega podoba. Brez dolgega opisovanja, oglejte si sliko! Na starega leta dan so otroci zaman dolgo čakali na dedkov prihod, menda se mu je nekje zataknilo. Stojnice, ki so jih pripravila podjetja, so bile redke, površno opremljene. Tega slabega in klavrnega vtisa ni moglo rešiti niti n. pr. podjetje »Soča-Koper«, ki je nudilo izjemno popust.

Posebno poglavje je podjetje »Bor«, kjer nabavljamo noveletne jelke. Za božične praznike so jih imeli dovolj, tisti, ki praznujemo novo leto, pa smo ostali praznih rok. Tudi to se ponavlja vsako leto. In je menda že čas, da tudi v Kopru s to prakso prenehajo. Poglejte Ljubljano. Čudovito je bila okrašena, vse mesto eno samo razigrano praznično razpoloženje, pravilno prikupen sprevid dedka Mrza, bogat sejem. In še bi lahko naštevali. In ker ni smoglo razočarati otrok, ki so že tedne in tedne govorili samo o okrašenih smrečicah, pod katero bi prinesel radodarni dedek darila, smo se odpravili po smrečico v Ljubljano. Na Gospodarskem razstavišču si jih dobili za izbiro in za ceno — srednje veličke — 200 do 300 dinarjev. Tisti redki srečenci, ki so jih dobili v Kopru, so za take plačevali 700 do 800 dinarjev. Z drevescem pa si lahko kupil še ličen politiran podstavek za 50 dinarjev. Toda ko si imel ves vesel smreko, je prišlo na avtobusu do dolgega razpravljanja, ali bi dali drevesca na streho ali ne. Če si se za to vneto zavzemal, se ti je lahko zgodilo, kot n. pr. tovarišu F. S. iz Kopra, da so ti ta čas brezvestni malopridneži v gneči ukradli aktovko s precejšnjo vrednostjo in prazničnim veseljem.

Ali se bo res iz leta v leto ponavljalo, da bomo morali po noveletne jelke od Krasa do Gorenjske, ker jih naše specializirano podjetje ne bo nabavilo? In bodo naši otroci vselej prikrajšani za praznično vzdušje, vesela presečenja in pričakovanja?

Rad bi nudil otrokom čim več. Toda če je to res vse, kar premoremo, potem je bolje nič. Poskusimo jim razumno razložiti, kot rečni starši v pravilnici dedka Mrza sploh ni, to smo si samo zamislili, denarja pa nimamo, pa tudi domišljije in dobre volje ne, da bi vam pripravili praznovanje. Starši iz Kopra

»Da bi imelo železniško omrežje primorsko-istrskega območja tesnejšo povezavo z neposrednimi proizvajalci in da bi bila ta povezava čim neposrednejša v zvezi s transportom, že od 1. julija dalje postopno reorganiziramo železniško upravo. Po načelu decentralizacije formiramo samostojen transportni obrat v Postojni, ki bo obsegal železniška območja Sezana-Borovnica, Pivka-Reka in vse istrske proge. Razen tega bo v Divači samostojna prometna sekcija, oziroma ekonomska enota, ki bo vključevala tudi postajo Hrpelje-Kozina. Divaška sekcija bo imela svoj voljeni samoupravni organ, ki bo reševal vsa vprašanja, ki zadevajo železniške transportne službe tega področja.

Na ta način bo železnica tesneje povezana s komunami in z njihovimi gospodarskimi interesi. Ob taki osamosvojitvi železniških obratov pa je bilo potrebno zagotoviti vse pogoje, ki jih mora izpolnjevati vsaka samostojna gospodarska organizacija. Med nujnejše ukrepe v tej smeri uvrščamo uvedbo sistema plačevanja delavcev in uslužbencev pri železnici po učinku dela.

Pokazali so se razveseljivi rezultati. Delavcem in uslužbenecem so se na ta način zvišali prejemki v povprečju za okoli 15%. Ekspeditivnost v službi se je presenetljivo povečala in po okolnostih prispevala tudi k povečanju prometa. Dasi kvantiteta prometa ne more biti odvisna od železniškega kadra, vendar elastičnost in osebna prizadevnost železničarja pri izvajanju železniških predpisov znatno vpliva ne samo na učinek dela, marveč tudi na frekvenco železniških transportov.

»Kako pa ugotavljate učinek dela?« »Imamo pravilnik norm. Priznati je treba, da je ugotavljanje pogojev za nagajevanje po uspehu v naši službi dokaj težavno. Pričakujemo pa, da bo to ugotavljanje po novem letu poenostavljeno in če vas bo zanimalo, se bova o tem pogovorila kdaj drugič.«

»V kakšnem položaju ste se znašli glede na nagel razvoj koprške luke?«

»Naš kolektiv se je na to pripravil. Prav danes ste lahko opazili manipulacijo s prvo pošiljko tranzitnega blaga, ki je prispelo z ladjami v koprsko pristanišče in je namenjeno po železnici skozi našo državo v inozemstvo. Gre za vagonске pošiljke južnega sadja. Naši železničarji so to prvo preizkušnjo prav dobro prestali.

Naša postaja pa nima pomembne vloge samo v zvezi s pristaniščem v Kopru, marveč za vse zaledje Kopra. Naglo razvijajoča se industrijska in trgovska dejavnost koprškega okraja, neposredna povezava z novo cestno magistralo od Umaga in Buj, kjer sta cementarna in industrija marmornja, pa tudi lokalni razvoj gospodarstva, vse to kaže na rastoči pomen naše postaje, hkrati pa na potrebo nekaterih tehničnih izpopolnitev in izboljšanj postajnih naprav, kakor razsvetljave, skladiščnih prostorov in drugih manipulacijskih pogojev.«

»Nekaj tega, kakor vidim, ste že izvršili, oziroma delate.«

»Preuredili smo službene prostore za blagovno manipulacijo in prometno službo, čakalnico za potujoče občinstvo, službeni prostor za nadzornika proge, sobo za prenočevanje železničarjev, prostore za carino. Adaptirali smo kretniško postajalnico in dozdali čuvajnice ob progi, uredili skladišča, ki se jih poslužuje podjetje

je »Delamaris« in carina ter pisarne v teh skladiščih. Trenutno urejemo dve dvosobni družinski stanovanji v postajni zgradbi iz postorov, ki so bili doslej neizkoriščeni.«

»Kako se kolektiv železničarjev udeležuje v organizacijskem življenju?«

»Naša sindikalna podružnica šteje okoli 50 članov. V preteklem letu smo obnovili sindikalno dvorano in nabavili televizijski sprejemnik. Člani sodelujejo v kulturno-prosvetnem delu, nekateri pa obiskujejo večerno politično šolo, ki smo ji odstopili prostor v sindikalni dvorani. Razen tega se udeležujejo prostovoljnih delovnih akcij zlasti pri urejanju okolice postaje. Za strokovno izpopolnjevanje skrbimo v obliki raznih predavanj.«

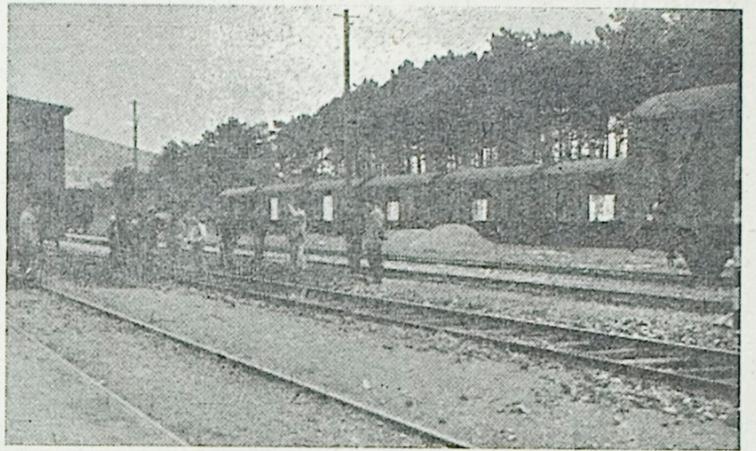
»Ali bi imeli, tovariš šef, v zvezi s perspektivnimi nalogami postaje Hrpelje-Kozina še kaj pripomniti?«

»Dokler ne bo zgrajena nova železniška proga, ki bo to področje povezovala z našo obalo, bi bilo prav, da bi se blagovne pošiljke, namenjene v notranjost države, koncentrirale na kateri izmed tistih večjih postaj, ki so naboljše namembnim postajam. Po sedanjih praksah se dogaja, da morajo pošiljke, namenjene iz naših krajev v katero izmed južnih republik, najprej na šišensko postajo v Ljubljano, od koder jih usmerjajo na namembne postaje. To zavira ekspeditivno odpremo blaga. Nakladanje teh pošiljk na manjših prevoznih postajah pa zopet povzroča neracionalno izkoriščanje prevoznih kapacitet. Zbiranjem pošiljk na eni postaji in direktno odpremo na namembne postaje pa bi se izognili ozkim grom, kar bi bilo ne samo bolj smotno, marveč tudi rentabilnejše tako za pošiljalce, kakor tudi za železnico. Seveda bi bilo potrebno v tem primeru povečati na taki odremni postaji skladiščne zmogljivosti.«

Na postajo je privozil osebni vlak. V odrezanih sunkih je lokomotiva bruhala vroč dim proti deževnim oblakom. Šef postaje je pogledal na uro, rahlo nagubanil čelo in ugotovil:

»Pol minute zamude! Oprostite, moram k vlakom!«

V naglici sva se poslovila. Mudilo se mu je, da pospeši odhod vlaka s postaje. JASA ZVAN

Motiv z železniške postaje Hrpelje-Kozina

Naši delovni kolektivi šolarjem za Novoletno jelko Pristanišče Koper - televizor pionirjem v Gračišču

Učenci osemletke v Gračišču so bili nemalo presenečeni, ko so zvedeli, da jim je dedek Mrza namenil v tem letu bogato darilo. Sicer se morajo zahvaliti zanj predvsem kolektivu Pristanišča Koper, ki je prevzel patronat nad njihovim pionirskim odredom, vsekakor pa je čudovita naprava nagrada za njihovo marljivost in vestnost pri delu, v šoli

in da so učenci ob vzornem šolskem delu prevzgojili večje površine goličav in imajo številne krožke, bomo lahko razumeli odločitev njihovega pokrovitelja.

Nedvomno je televizijski sprejemnik za tako odročni kraj, kot je Gračišče, nadvse pomembno in koristno darilo. V Gradinu na primer, kjer je prejel pionirski odred tamkajšnje osnovne šole televizor od svojega pokrovitelja — kolektiva podjetja Intereuropa v Kopru — že preteklo leto,

Doma dvorana v Gračišču je pozdravila predstavnike »Pristanišča Koper«, ki so prinesli darilo za Novoletno jelko — lep, velik televizor. V imenu osnovne šole se je zahvalil upravnik Jože Mejak (na sliki levo)

in izven nje. Če vam zaupamo, da je 165 članov pionirskega odreda osemletke v Gračišču bilo med najboljšimi v enoletni akciji pionirjev in mladih zadrušnikov

je prav po zaslugi televizije postalo življenje otrok, mladine in odraslih mnogo prijetnejše, saj jim televizija v celoti nadomestuje celo kino.

Podobno kakor preteklo leto v Gradinu so tudi letos ob prazniku noveletne jelke sprejeli pionirji svoje darovalce z nepopisnim veseljem. Pripravili so jim celo skrbno naštudiran kulturni program, v katerem so sodelovali tudi najmlajši učenci. Ob koncu slovesnosti, ki se je je udeležila tudi zastopnica Sveta za prosveto in kulturo ObLO Koper Maida Majnikova, so otroci in predavateljski aktiv ter zastopniki šolskega odbora zvedeli tudi razveseljivo novico, da je kolektiv Pristanišča Koper med drugim tudi sklenil, da bodo v bodoče štipendirali nekaj najboljših pionirjev.

ČZP PRIMORSKI TISK KOPER - patronat in darila pionirjem v Sočergi

Ze pred časom so pionirji osnovne šole v Sočergi naslovili na delavski svet časopisno-založniškega podjetja Primorski tisk v Kopru prošnjo, da bi prevzel patronat na njihovo šolo. Bil je to čas, ko je delovni kolektiv vse svoje moči in razpoložljiva sredstva vlagal v velike investicije in je zato moral prošnjo pionirjev iz Sočerge začasno odložiti. Toda danes, ko je obsežni investicijski program v glavnem končan, je lahko delavski svet ponovno razpravljal in tudi sklepal o patronatu. Na svoji zadnji seji v lanskem letu so sklep soglasno sprejeli in obenem sklenili obdarovati svoje male varovance za Novoletno jelko. Tako so dobili pionirji v Sočergi za darilo 100 knjig in vsak od njih še paket šolskih potrebščin.

PRAZNOVANJU JE TREBA DATI VEČJI POUDEK

Postojnska novoletna razmišljanja

V šolah, delovnih kolektivih, med otroci in v družinah se kramljanja o novoletnem praznovanju še niso polegla. Temu je bila vseh zabava, drugi se je veselil nagrade, marsikdo redkih srečanj. O'rokom pa so bila nedvomno najbolj pri srcu darila in sama vizija dedka Mrza, da o plasti snega, ki je neposredno ob koncu leta znova prekrila zemljo, niti ne govorimo.

Na Postojnskem so letos mišljenja o vsem tem deljena, nekaj pa je vendarle gotovo: priprave na

praznovanje so bile preveč enostranske in pomanjkljive!

Dedek Mrza je s svojim spremstvom sicer obiskal vse šole v občini in šolskim kolektivom razdelil po želji darila v vrednosti pol milijona dinarjev. Sreča in zadovoljstvo otrok sta bila ob vsem tem — predvsem na vaseh — nezimerna, medtem ko se je moralo v Postojni več sto otrok, ki so v mrazu več kot uro dolgo čakali na sprevid, zadovoljiti s skromno, kratko in vseskozi neizdelano predstavo, ki je bila le rahel odsev vsega, kar so predlanskim priredili na veliko zadovoljstvo otrok in staršev v Postojni.

O kratkem javnem nagovoru dedka Mrza na trgu v Postojni bi lahko zapisali mnogo kritičnih pripomb. Namesto da bi v velikem pričakovanju mladeži izzvenela njej namenjena topla in prisrčna pozdravna beseda, so neustrezno govoranco razumeli le odrasli. Govoriti o problemih oskrbe mesta z vodo, o pretesnih stanovanjih itd. — za tako priložnost res ne gre!

Skratka, pripravljajni odbor za organizacijo novoletnih praznovanj v Postojni ni zadovoljivo izvolnil svoje naloge. Dela se je lotil prepozno, hkrati pa so mu tudi delovni kolektivi v občini izkazali preskromno podporo.

Postojnčani so vnesli tokrat tudi v program silvestrovanj nekaj

Zgovorna priča preveč preprostega in primitivnega po'movanja v Kopru o praznovanju Novoletne jelke in prihoda dedka Mrza

OKROG PRAZNOVANJA NOVOLETNE JELKE

Najprisrčnejši so najmlajši

IZOLA

Dedek Mraz, spet gre v vas, dobro voljo trosi in darove nosi...

Tako so ponavljali otroci dan za dnem že dolgo pred prihodom dedka Mraza. Vsak dan so ugotavljali, koliko dni še manjka. Samo še šest, saj vozi lokomotiva samo še šest vagončkov. Napravili smo jih iz kartonastih škatel in jih olepili z barvastim papirjem. Kar imenična je postala naša lokomotiva. Vagončki seveda niso goli, prazni, bili so polni dobrot. Najbolj priden je vsak dan odklopil vagonček, tako je bil spet en dan manj do prihoda dedka Mraza. In kdo pride na vrsto danes? Tisti, ki je marljivo poslušal in si zapomnil pesmico, da jo bo lahko povedal dedku; saj mu bomo mogli vendarle kaj zapeti in zaplesati. Kaj bi plesali in peli? Zogico, nogico, snežinke, zajčke? Da, vse to bomo pokazali dedku. Pa tudi na mamicine ne bomo pozabili. Voščili jim bomo. Malčki bodo nesli domov košarice, sredinčki tudi, starejši pa bodo napravili ptičke iz storžev, ki bodo nosili v kljunč-

ku voščilce — SREČNO NOVO LETO!

Vse to je minilo. Naučili smo se pesmice in igre, napravili košarice in ptičke. Odklopili smo tudi zadnji vagonček. Torej zadnji dan, danes bo prišel dedek Mraz. In res, bilo je tako. Sli smo v spalnico, kjer smo imeli jelko. A glej, dedek Mraz nam je pripravil presenečenje. Čakal nas je že tam s svojim spremstvom. Pod jelko pa... oh, saj se ne da povedati, kaj je bilo vse tam. Malce plašno so otroci stopali v sobo, a kmalu so jim oči zažarele, kajti zazrle so se v jelko, kjer je vse žarelo. Mala Vesna se je splazila k tovarišiči, se tesno stisnila k njej in na ves glas zavpila proti dedku Mrazu: »Dedek Mraz, saj smo pridni, vsi smo pridni, veš!« Splazila se je spet na tla in rekla: »Poglej, kaj vse znam, zaplesali bomo.« Zapeli in zaplesali smo, a škoda da nas je dedek tako kmalu zapustil. Zdjaj je prišlo novo presenečenje. Vse oči so se uprle v jelko, kjer je dedek Mraz odložil toliko darov. Punčke, tako lepe, velike punčke! Zoge, harmonika, kolebnice, kipi, lončki, skodelice, avtomobili, avioni in vse polno drugih stvari. In kako lepe odeje. To nam bo toplo popoldne pri spanju. Pa še blago za predpasnike, vsak dva bomo imeli. To bomo imenični, ko bomo šli na sprehod.

Končno smo le morali v igralnice. Tu so se začeli otroci pogovarjati med seboj: »Jaz se bom igrala s punčko, ki ima rdečo oblečko, in jaz bom vzel reakcijsko letalo.« Nives je bila pa bolj radovedna. Vprašala je: »Kje je vzel dedek Mraz toliko denarja, da je vse to nakupil!« Odgovorila sem ji: »Da, veliko denarja je stalo vse to. Ves ta denar so dali dedku v podjetju »Delamaris«, to je v tovarni, kjer delajo vaše mamicine in očki. Tam so dali dedku 600.000 dinarjev in so rekli, da naj kupi otrokom v vrstvu vse, kar potrebujejo. Veš, Nives, to je veliko denarja. Ti zdaj še ne veš, koliko denarja je to. Ko boš zrastle, ko boš velika, boš videla, kako mnogo je to.« Adriana, ki je sedela tik zraven, je rekla: »In kje je vse to nakupil?« Spet drugi: »Kako je vedel, da rabimo harmoniko?« Tako so deževala vprašanja drugo za drugim, dokler ni prišel čas, da si voščimo srečno Novo leto in se razidemo.

Otroci so odšli domov. Vsak je nesel svoje voščilce ptička, košarico in polno glavo misli na vse tisto, kar leži pod jelko. V žepih pa še polno dobrot, ki jih niso mogli spraviti v želodčke pri malici.

Se enkrat hvala lepa dedek Mraz, hvala lepa Delamaris! Cicibančki in kolektiv otroškega vrta Izola želijo vsem v tovarni mnogo uspehov in sreče v novem letu 1961.

JELKA FROKOLE

PORTOROŽ in PIRAN

V piranski občini je občinski odbor SZDL za Novo leto organiziral obhod dedka Mraza po šolah, nekatere šole in otroški vrtec pa so pripravili tudi svoje interne prireditve za to priložnost. Pri tem gre vse priznanje predvsem prizadevnim učiteljici Mimici Ukmar na osnovni šoli v Portorožu in pa kolektivu vzgojiteljic otroškega vrta v Piranu ter upravnici Milki Fras.

Na portoroški osnovni šoli so naštudirali lep program recitacij, pesmi in celo baleta, izdelali so okusna vabila in spiske programa ter poskrbeli tudi za medsebojno obdaritev in pogostitev staršev in drugih povabljenih gostov. Razvilo se je tako prijetno vzdušje, da se je prireditev zavlekla daleč v večer.

Vzgojiteljice in sploh ves kolektiv otroškega vrta v Piranu pa je pokazal staršem in drugim povabljenim sadove vztrajnega in predvsem potrpežljivega dela

z najmlajšimi. Na okusno prirejenem odru so se zvrstili malčki vseh treh letnikov vrta — razen tistega fantička iz razreda najmlajših, ki se je menda tako vznemel v vlogu nlahega zajčka, da je še pred začetkom pobegnil z odra. Otroci so nastopali v vlogi snežink, živali, gob, dimnikarčka — peli in plesali, igrali in voščili ob koncu vsake točke srečno novo leto. Manjkalo seveda ni tudi smešnih — nehoteh — prizorov, toda vse skupaj je bilo tako prisrčno, kot je pač lahko samo med otroci, v katerih pravilna vzgoja razvija čut za samostojnost in iznajdljivost. Za otroke pa je bil višek večera, ko se je po končanem programu prikazal dedek Mraz in začel deliti darila, obenem pa iz svoje knjige prebral in poučil vsakega malčka, v čem se mora v bodoče poboljšati.

J. L.

»Dedkov koticček« so imenovali člani kolektiva izolske samopostrežne trgovine majhen oddelek, ki je imel pred novoletnimi prazniki številne občudovalce — seveda največ takih iz vrst naših najmlajših

Novo revije

OTROK IN DRUŽINA, štev. 10

Iz vsebine: ELA PEROCI: Kaj je skrivnost? — DR. IVAN TOLČIČ: Otrok in igra — RAJKA RACIČ: Kako smo organizirali državni praznik v DID — Jugoslovanski pionirji, pridružite se igri! — Starši, delovni ljudje, državljanji! — GUSTAV SILI: Moj otrok nima nobene volje — A. A.: Nekateri otroci v šoli ne uspevajo dobro — IVAN OMAN: Pomagajmo mladoletniku, ko si izbira poklic — BOGO GERMOVSEK: Hujši prestopki otrok in šola — Dr. BRONJO SKABERNE: Izpolnjujmo napredne predpise in načela mladinskega varstva — BRANKA JURCA: Film o delinkventni mladini — Mladina o zrelostnem izpitu — MARIJA VOGELNIK: Gledališče in otroci — Pomenek s starši — JANA MILČINSKI: Ukradeni nožiček — Midva — NEZA MAUSER: Sprehod — MILA KACIČ: Slovo — Zdravnik Vam odgovarja — Vinjetke je risal FRANCE SLANA, fotografije pa so prispevali DUŠAN ŠKERLEP, VLASTJA SIMONČIČ in JOŽE MUSIČ.

Malčki otroškega vrta v Izoli so z žarečimi očmi pozdravili dedka Mraza v svoji sredi. Prinesel jim je lepa darila

NOVOSTI V NAŠI PREHRANI

Pričakujemo lahko »konserviran« kruh

Kako bi pomagali zaposleni ženi, premišljujejo med drugimi tudi strokovnjaki naših tovarnih kruha in peciva. Tako proučujejo zdaj tehnološki proces proizvodnje kruha, ki bi ostal svež in obdržal vse svoje dobre lastnosti tudi sedem do osem dni.

V svetu že poznajo razne take tehnološke procese in posebna pakiranja, ki omogočijo, da ostane kruh svež tudi nekaj mesecev. Toda ti načini so precej dragi.

Pri nas poskušajo rešiti to vprašanje s cenejšimi sredstvi. To delo je tesno povezano tudi s higiensko-zdravstveno zaščito

kruha in peciva. Po predpisih JUS (jugoslovanski standard) bi moral kruh »odležati« v pekarnah vsaj šest ur, da ne bi bil škodljiv za organizem. Strokovnjaki posebno noudarjajo, da ni zdravo jesti kruh, ki ni vsaj nekaj časa »odležal« ali ki je celo topel. To bi veljalo celo poudarjati v naših krajih, kjer kruha sploh ne priznavajo za svežega, če ni vsaj topel.

Razen tega še vedno ni higienski transport kruha, ker naša podjetja nimajo strojev za pakiranje kruha in ga razvažajo kar v odprtih košarah. Najbolj kričeče pa je — posebno spet pri nas — da ista prodajalka prejme kruh in denar. Imamo že blagajničarke v mesnicah, v špecerijah in v manufakturah — in vendar meso peremo in blaga ne jemo — nimamo pa jih v pekarnah. O tem bi nujno morali razmisliti naša trgovinska zbornica in sanitarna inšpekcija.

Po kalkulacijah, ki so jih delali v Združenju za proizvodnjo in prdelavo moke, bi se cena kruhu

zaradi pravilnega pakiranja povečala od 3 do 10 din. To bi bil tudi način, da blagajničarka v pekarni ne bi bila potrebna. Za pakiranje bi lahko uporabljali polivinilne ali celofanske vrečice. Ze samo s tem bi tudi obdržali kruh dalj časa svež.

Toda že sama peka in sestava kruha lahko znatno vplivata na trajanje njegove svežosti. Zato bo to pot, ki jo bodo poiskali naši strokovnjaki, da bi dosegli zadovoljiv rezultat, to je, da bo ostal kruh svež tudi ves teden.

To naj bi bila obenem pomoč zaposleni ženi, ker bo lahko enkrat kupila kruha za ves teden in bo odpadlo vsakodnevno zamudno čakanje ali nevarnost — posebno v popoldanskih urah — da je kruha zmanjkalo.

BERITE IN ŠIRITE
svoje glasilo

»SLOVENSKI
JADRAN«

Kadar gospodinja kupuje, izbira od dobrega boljše!

Varčna gospodinja bo pri nakupu vedno zahtevala preizkušeni pralni detergent OSKAR... ONA ve, da je OSKAR poceni in vendar edlično opere belo in pisano perilo hitro in uspešno.

Za belo in pisano perilo OSKAR, — za volno, svilo, nylon in perlon detergent »PERILO«!

Dva modela zimskih plaščev s primernimi pokrivali. Kučme so letos zelo priljubljene

Kako in s čim naj okrasimo stanovanje

Ljudje našega časa vedno bolj upoštevajo kulturo svojega stanovanja. Z zidov izginjajo slike novoporočencev, bližnjih in daljnih sorodnikov, ilustracije iz raznih koledarjev. Srebrni pleskarski kič in rože zamenjujejo svetle barve, ki vedro poživljajo, razne baletke iz mavca pa zamenjuje umetniška keramika.

Ta pozitivni pojav podpira tudi naša industrija, ki proizvaja v vedno večji izbiri razne detaljne dopolnitve kulturnega stanovanja: svetilke, majhne okraske iz lesa, stekla, keramike, reprodukcije slik in kipov. To so tisti detalji, ki dajejo stanovanju domačnost in so protitež uniformiranosti, ki jo ustvarja tipizirano pohištvo in tipizirani projekti stanovanjskih blokov.

Zato strokovnjaki za notranjo opremo z izredno pozornostjo funkcionalno razmeščajo pohištvo in okraske, da bi bila hiša čim prijetnejša za počitek, da bi ustrezala za delo in postala priljubljeno sestajališče s prijatelji in znanci.

Ze nekaj knjig — če ne premoremo lastne knjižnice — bo poživilo

našo komodo, pisalo mizo ali vitrino za steklo. Izdelovalci umetne in domače obrti nam nudijo številne predmete za okras stanovanja, včasih pa že sama gospodinja izdelava okusne in praktične stvari za svoje stanovanje iz trske, rafije ali slame.

Naša tekstilna industrija nudi velik izbor preprog — cenenih in dragih, pregrinjaj za postelje in naslanjače, blago za zavese in podobno.

Na prvem mestu med okrasnimi predmeti so prav gotovo slike. Ponekod imajo tako urejeno, da umetniške zadrage odkupujejo umetniška dela in prodajajo kupcem na broke. To je prav gotovo prikladen način, da pridemo do slik ali kipov večje umetniške vrednosti. Drugi način pa so reprodukcije del domačih in tujih umetnikov. Navadno delavske in ljudske univerze skrbje za prenosne razstave po raznih mestih in delovnih kolektivih večjih podjetij ter za poučna predavanja, kar ima za posledico zainteresiranost, razumevanje in ljubezen do umetniških slik in kipov.

(Po »Pres-servisu«)

TRŽAŠKO POMORSKO PODJETJE uvaja nove proge

Novo tržaško pomorsko podjetje »Navigazione Alto Adriatico«, ki je bilo sredi lanskega leta ustanovljeno namesto likvidiranih podjetij »Istria — Trieste« in »Libertas«, je pojačalo pomorski pomorski potniški promet med Trstom in našimi obalnimi mesti.

Parnik »Monfalcone« povezuje Trst s Koprom, Piranom in Umagom 6-krat na teden namesto dosedanjih 4-krat. Enkrat na teden pa gre v Pulj, kjer prenoči in se vrne drugi dan. Navedeni parnik sedaj pristaja v Izoli trikrat na teden, enkrat pa gre tudi do Novigrada.

To je samo začetek. V tržaških ladjedelnicah so začeli graditi nove luksuzne potniške obalne ladje

za navedeno podjetje. Prva takšna motorna ladja bi morala letos avgusta prevzeti progo Trst—Koper. Napovedujejo naj sodobnejšo enoto, ki bo imela hitrost 16 vozlov. Predvidena je gradnja dveh motornih ladij po 250 in dveh po 450 BRT. Hidrobus »Vettor Pisani« pa bodo verjetno modernizirali in predelali kotle za mazut.

Novo tržaško podjetje ima danes samo stare parnike in staro motorno ladjo »Grado«, to je prvo motorno ladjo v Trstu, zgrajeno leta 1914. Ko bodo zgrajene nove, sodobne ladje, pa imajo v načrtu širokopotezno povezavo

Trsta s Koprom, mesti zahodne Istre, Lošinjem in Dalmacijo. Predvidevajo uvedbo naslednjih pomorskih celoletnih in sezonskih linijskih prog:

- Trst—Sesljan—Devin, dvakrat do trikrat dnevno,
- Trst—Gradež, dvakrat do trikrat dnevno,
- Trst—Koper, dvakrat na dan,
- Trst—Piran—Portorož, enkrat na dan,
- Trst—Koper—Izola—Piran—Umag, enkrat na dan,
- Trst—Koper—Piran—Poreč—Pulj—Mali Lošinj—Zadar, v začetku trikrat na teden, pozneje vsak dan.

Kakor vidimo, bo mreža prog podobna po frekvenci predvojni mreži prog, ki so povezovale Trst z obalnimi mesti zahodne Istre. Koper bo na primer z vsemi programi povezan s Trstom štirikrat na dan samo z italijansko ladjo.

Naš družbeni razvoj je tako razgiban in pester, da bi bilo prav, če bi dobil še več odraza tudi v Slovenskem Jadranu. Zato vabimo sedaj v začetku novega leta vse naše naročnike in prijatelje, da bi s svojega področja dela in udeleževanja pošiljali našemu uredništvu prispevke, po možnosti pa tudi ustrezne fotografije. Ne bojte se predsodka, da ne znate pisati! Napišite po svoje, saj smo uredniki tudi zato tu, da vsak prispevek primerno preuredimo in objavimo.

To pot, kakor vidite, nas je — in upamo, da tudi vas, dragi čitatelj — z nenaravnim prispevkom za naš list, povzhu pa še z uspešno fotografijo, razveselili, sodimo, mlad, korajžen fant, o katerem vemo, razen njegovega imena, samo to, kar nam je napisal v spremnem pismu: da je član agilnega aerokluba — šolskega letalskega centra za naš okraj v Postojni in da želi s svojo reportažo navdušiti za amatersko letalstvo in padalstvo še druge mlade ljudi pri nas, zakaj v naslednji sezoni bo postojnski letalski klub organiziral nadaljnje padalske in ostale tečaje tudi za interese iz Kopa, Izole, Pirana in drugih naših krajev.

REPORTAŽNI ZAPISEK

Vzljubil sem padalsko svilo

Sodeč po megli, ki se je počasi vzdigovala nad letališčem, se nam je obetal lep, sončen dan, da si boljšega za skoke z letala nismo mogli želeli.

Bilo je šele okrog 9. ure zjutraj, zato je bilo v hangarju še vse tiho, le letalski učitelj, pilot in jaz smo ob vselem klepetanju pripravljali padala in druge stvari za skoke. Kmalu je bilo vse nared in učitelj je do prihoda ostalih padalcev izrazil čas ter mi še enkrat ponavljal napotke, kako moram ravnati, da bom uspešno skočil iz letala. To je bil moj prvi skok v življenju, in to z višine 700 metrov.

Pazljivo sem ga poslušal in nehoti mi je postalo nekje v notranjosti malce tesno. Saj čakati na nekaj, čeprav samo na videz tvegane, na nekaj neznanega, na nekaj, od čemer sem do sedaj le bral in slišal, ni zelo prijetno. Kmalu so prispeli še trije padalci in ko je meglena zavesa nad letališčem popolnoma izginila, smo izvelikli starega »polikarca« na stezo.

Oglušujoče brnenje tega letala je pretrgalo tišino in to je bil zame, ki sem bil prvi na startni listi, znak, da je prišel čas za pripenjanje glavnega padala in rezerve. Po ponovnem pregledu vezi sva z učiteljem stopila proti letalu. Po krajših notranjih bojih (ne, ne bom v poslednjem hipu nemožato odstopil, ne!) sem vstopil v kabino, učitelj pa je zapel vrvi, ki mi bo v višini odprla padalo. Še zadnji napotki:

— Pazi, kako boš lezel iz kabine in kako boš odskočil! Pa pasu ne pozabi vleči, da ne boš padel v vodo. Si razumel?

— Da, — sem odgovoril.

— Torej srečno in dobro skoči, — mi je še zaželel in že sva s pilotom v najini ptičji poletela nad letališčem.

Občutke, ki sem jih imel v tistem trenutku, bi niti ne znal opisati. Prevladovala je radovednost in nestrpnost, ki se jima je pridružila — kar po pravici povem — tudi notranja tesnoba. Zato sem si zelo iskreno zaželel edino to, da bi bilo vse to že za menoj. Da, za menoj...

V velikem, blagem zavoju sva s pilotom plula nad Postojno. Ob pogledu na mesto sem trenutno skoraj povsem pozabil na skok, ki naj bi ga čez nekaj minut izvedel. Postojna pod menoj me je namreč v nepojmljivi prelesti tako prevzela, da se mi je zazdela kot lična, resnično pravljicijska skupina majhnih hišic, ki so si jih otroci postavili v pesek, da bi

se z njimi igrali. Naenkrat pa me je zdramil glas pilota, ki mi je bolj z gibi slišalo se je slabob) povedal, da je zdaj vzletel in da je že dosegel zadostno višino. Zato naj se brž pripravim.

Bila sva prav nad letališčem, ko je pilot »polikarcu« odvezel plin. Pomagal mi je, da sem se spravil iz kabine in stopil na skrajni rob krila, Veter, ki mi je pihljal v hrbet in pogled v globino, sta me trenutno malce zmedla, ko pa sem dobil povelje »Skoči!«, sem, ne da bi še kaj premišljal, že spet povsem zbrano, premišljeno izstopil — v prazno. Prišel sem padati, padati in sekunde so se mi zdele kot ure. Rahel sunek in nad mano se je končno razprostrla bela kupola. Oddahnil sem si in občutil sem neizmerno zadovoljstvo, da sem odskočil, čeprav v praznino; prevzela me je prav vsega resnično nepopisna radost, da prvič v življenju iz edinstveno veličastne perspektive gledam na zemljo — plavajoč nad njo v pasovju padala.

Bližal sem se zemlji in pridno vlekel za pasove, ker mi ni bilo prav nič do tega, da bi se okopal v narasli in mrzli pivki pod menoj. Vlekel sem na vsjo moč, da se ne bi znašel kje daleč izven letališča, a žal še vedno premalo. V naslednjih trenutkih sem končno le srečno pristal na majhni ravnici. Presrečen in za veličastno doživetje samemu sebi hvaležen, sem se še enkrat ozrl v nebo, iz katerega sem se pravkar tako udobno prizibal na zemljo. Prijetno mi je bilo pri srcu in sklenil sem, da se bom še večkrat, odslej brez strahu, zaupal beli kupoli padalske svile. Samo prihodnjič bom še z večjo močjo pritegoval ustrezne pasove, da bom pristal prav na samem letališču.

IVAN LOGAR

NARASČANJE POTNIŠKEGA PROMETA NA NAŠEM JADRANU

Naše potniške ladje so prepeljale 1959. leta 6.317.076 potnikov, lani več kot 7 milijonov. Stevilo potnikov stalno narašča. Tako predvidevajo, da bo ladjevje »Jadro-linije« leta 1965, ko bo število po gradnji novih in izločitev starih ladij 85 plovilnih enot (18 več kakor danes) in bo imelo 38 tisoč potniških mest, prepeljalo 9 milijonov domačih in tujih potnikov.

NOVE LADJE ZA ČRNOGORSKO OBALNO PLOVBO

Podjetje za obalno plovo »Lovčene« v Kotoru je pred dnevi prevzelo v tujni četrto motorno ladjo za veliko obalno plovo. Nova enota, ki je bila zgrajena pred leti, ima okrog 2.500 ton nosilnosti. Drugo ladjo za veliko obalno plovo je nabavilo obalno podjetje »Brodarstvo« v Hercegovev. Ima 3.115 ton nosilnosti in se imenuje »Niš«. Pred kratkim jo je zadel nesreča na morju, vendar se je vse srečno končalo.

Nabratko

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

Vse ladje Splošne plovsbe so prevozile v letu 1960 580.453 navtičnih milj po vseh svetovnih morjih, kar ustreza približno štirikratni oddaljenosti med Zemljo in Mesecem. V istem razdobju so prepeljale njene ladje skoraj 800.000 ton različnega tovora, medtem ko znaša bruto realizacija lani okrog 5 milijard dinarjev. Splošna plovsba ima sorazmerno »najmlajše« brodovalje, saj je povprečna starost njenih ladij znatno nižja kot pri ostalih jugoslovanskih pomorskih podjetjih.

Splošna plovsba ima 770 pomorščakov, od tega 161 častnikov. Kadrovska vprašanja, ki povzročajo splošni plovbi vse čas njene rasti sorazmerno največ težav, rešuje podjetje tudi s stipendiranjem gojencev oziroma z drugimi oblikami pomoči naši Srednji pomorski šoli v Piranu in letos otvorjeni Višji pomorski šoli, prav tako v Piranu. Le-ta bo vzgajala našemu pomorstvu višji kader, ki smo ga doslej dobivali v glavnem z Višje pomorske šole na Reki.

Prvi sestanki posameznih ladijskih kolektivov, na katerih je posebna komisija prebrala ocene posameznikov za nagrajevanje po učinku, so ugotovili, da so bile ocene realne. Razen tega so kolektivi na ladjah ugotovili, da se nov sistem nagrajevanja ne zrcali zgolj v boljših materialnih pogojih posameznikov, temveč ugodno vpliva tudi na ekonomski efekt celotnega podjetja. Večja zavest pri opravljanju nalog pride najbolj do izraza v prihrankih pogonskega in potrošnega materiala. Vsak odstotek prihranka na materialu nudi namreč že pomembno vsoto, ki je namenjena delitvi nagrad po učinku dela.

NOVA LADJA ZA DUBROVNIŠKO PODJETJE

Zadnje dni decembra so v Splitu izročili novo čezoceansko ladjo »Marin Držić« predstavnikom »Atlantske plovbe« iz Dubrovnika. Ladja ima 15.000 ton nosilnosti in razvija 15,5 morske milje hitrosti na uro. Prevajala bo razsutji tovar in je prva takšna plovna enota pri nas. »Marin Držić« je petnajsta ladja »Atlantske plovbe« in je bila zgrajena v rekordno kratkem času, 5 mesecev pred rokom.

Prva in »prva« leteča ladja v Jugoslaviji

Zakaj »JADROLINIJA« ne priznava dejstev

Beograjska Borba je proti koncu lanskega leta objavila članek, da bomo maja meseca leta 1961 dobili v Jugoslavijo prvo letečo ladjo. Ta plovni oziroma drsilni objekt naj bi vzpostavil kar najhitrejšo zvezo med Reko, Malim Lošinjem, Rabom in Zadrom. Ta »novica« je bila napisana kmalu potem, ko so vsi listi, radio in televizija objavili prihod našega »Delfina« v Koper v sliki in besedi. Pred dnevi je podobno notico objavila beograjska »Politika«, ki pod sliko italijanske leteče ladje »PT-50« za 140 potnikov poudarja, da bomo letos maja dobili prvo letečo ladjo v Jugoslaviji. Imenuje jo »hidrokri-lac«. Ta nova potniška hitra ladja bo povezala Reko z Rabom, Malim Lošinjem in Zadrom.

Nazadnje imamo enako vest v prvi letošnji številki dubrovniške pomorske revije »Naše more«. In tudi oni poudarjajo, da bo prva leteča ladja dospela v Reko maja meseca leta 1961. V uvodu tudi podčrtavajo prizadevanje našega pomorskega gospodarstva, da bi

imeli naj sodobnejše in najhitrejšo ladje v svetovnem merilu.

Navedena pomorska revija prinaša v omenjeni številki še krajši sestavek, da so začeli v Italiji graditi posebno letečo ladjo, imenovano »acquaviona«. Taka ladja naj bi letos povezala Sicilijo z Neapljem ter Reggio s Sicilijo. Zadeva je prikazana kar senzacionalno.

Kakšna je sedaj resnica? Prvo glede prve leteče ladje v Jugoslaviji. Takšno ladjo imamo v Kopru že čez tri mesece. To je naša leteča ladja »Delfin«, ki jo je lansko leto nabavilo v Messini koprsko avtoturistično podjetje »Slavnik«. To vemo v Kopru vsi in so vedeli tudi sodelavci vseh naših listov, saj so prihajali gledat »Delfina« iz vse Jugoslavije in so se o njem razpisali. Razumljivo je, da leteča ladja, ki jo je naročila »Jadrolinija«, ne bo mogla biti prva v Jugoslaviji, temveč druga. Toda ne gre nam za to, katera je prva in katera bo druga. Gre za to, da opozorimo na dezinformatorsko pisanje nekaterih novinarjev pri navedenih

listih, ki bodo morali — če si hočejo ohraniti ugled — podzveti ukrepe za bolj preverjeno poročanje.

Tudi kar se tiče »acquaviona« je resnica prav tako zelo, zelo drugačna. Na progji Reggio Calabria—Messina namreč že šesto leto redno vsak dan po 23-krat obratuje leteča ladja enakega tipa, kakršen je naš »Delfin«. Nadalje redno obratujejo leteče ladje še na drugih relacijah v Italiji, med drugim Napoli—Capri, Napoli—Ischia, Trst—Benetke na jezeru Garda in od 5. decembra lani po 30-krat na dan na progji Trst—Milje.

Leteče ladje prevažajo potnike v vedno večjem številu, vendar doslej samo po rekah in jezerih. Prvo veliko morskno letečo ladjo za 300 potnikov prav sedaj dograjujejo. Leteče ladje tipa »Delfin« in večje imajo sedaj še v Venezueli, Finski, Norveški ter Franciji. Zeleti bi bilo, da bi bile informacije v naših centralnih listih točne in popolnejše. L. M.

VSE OKROG
marja

POMORSTVO 11—12/1960

Z malenkostno zamudo je izšla dvojna številka naše vodilne pomorske revije ter tako dostojno zaključila svojo petnajsti letnik. Postaja vedno bolj ilustrativna, s slikami je malone razkošno opremljena. Slovenski del je tudi tokrat zastopan prav udobno. V izbrnem članku opisuje Rudo Goljak »Stanje in načrte Splošne plovsbe«, brezhiben je tudi m/b Luka Botič pred koprsko tovarno lukko. France Bevk je ob svoji sedemdesetletnici prikazan v sliki in besedi tudi kot pomorski pisatelj, kar jasno izpričuje opis naslednja njegova črtica »Naše morje«. Nedavno preminulega marinista akad. slikarja Rudolfa Marčiča se spominja Viktor Pirnat z uvodnimi besedami »Pesnik morja se je poslovil«.

Iz ostalega dela dvojne številke omenjamo nekatere najbolj vidne članke in poročila: Skrb za delovne ljudi na morju, Luška politika, Pomen jadranske obale za kemizacijo poljedelstva FLRJ, O pomanjkljivosti v potniškem prometu na ladjah Jadranske linijske plovsbe, Pregled VI. knjige Pomorske enciklopedije itd. Povzetek važnejših člankov v angleščini. Priloga: Vestnik Zdrženja pomorskega brodarstva Jugoslavije.

V vsem letniku POMORSTVA 1960 je v slovenski izdaji 13 gospodarskih člankov iz koprškega Primorja z 22 fotografijami, 2 jubilejni in en pomrtni članek, devet poročil, 3 literarni prispevki in 4 pesmi ter štiri knjižne ocene in končno številne čestitke naših javnih in kulturnih delavcev ob 15-letnici POMORSTVA. List izhaja na Reki, slovensko uredništvo je v Ljubljani. V. P.

Kje so ladje

- BLEJ je bila 6. januarja v Genovi, od koder je odplula v Neapelj, Ploče, Reko, Benetke in Trst. Na Reki bo okrog 28. januarja
- BOHINJ bo odplula iz New Yorka proti domu 14. januarja
- BOVEC je odplula iz Kopa proti New Yorku, kamor prispe 16. t. m.
- HRVATSKA je prišla v Benetke 7. in na Reko 8. januarja, kjer bo nakladala. 20. januarja odpluje proti New Yorku
- MAKEDONIJA je zapustila Jadransko morje 10. januarja in pluje proti Casablanci in event. proti Portugalski
- SLOVENIJA prispe v New York 13. januarja
- SRBIJA je priplula v New York 7. t. m.
- CRNA GORA je prišla v Casablance 10. januarja, od koder bo odplula proti Tangerju, Gibraltarju, Genovi, Savoni, Neaplju, Reki, Benetkam, Trstu in Sibeniku
- TREBINJE je bila v Casablanci, od koder bo plula skozi Tanger, Gibraltar in italijanska pristanišča v Jadransko morje
- JESENICE pripluje v New York 17. januarja
- BIHAC je prišla 3. januarja v Gdynio, kjer naklada za Irsko
- DUBROVNIK je odšla 5. januarja iz Rotterdamu v Gdynio, kamor je prispela 9. januarja
- GORANKA je nakladala v Trstu in odplula 7. januarja proti Beyrouthu, Aleksandriji, Karachiju in Bombayu
- GORENJSKA je prišla iz Novega v Aleksandrijo 7. januarja
- KOROTAN je zapustila jugoslovanske vode 7. januarja in odplula proti Japonski
- LJUBLJANA je prišla 6. januarja v Benetke, kjer razklada
- MARTIN KRPAN je razkladala v Niinu in odplula 7. januarja proti Reki
- PIRAN razklada na Reki in je odplula 12. januarja v Gulf
- POHORJE je 30. decembra odplula iz Staxa na Japonsko
- ROG naklada v Tehamalti, od koder odpluje 16. januarja na Japonsko
- TRBOVLJE razklada od 4. januarja v San Diego in odpluje 15. februarja v Sredozemlje
- ZELENGORA je prišla 4. januarja v suhi dok na Reki, odpluje pa 15. januarja v Sukhoi Liman

Vodoravno: 1. ladja za prevoz nafte, 6. veselje, 12. veslač na srednjeveški bojni ladji, 13. slovenski pesnik, pisatelj in esejist, idejni vodja druge mladostne generacije »Dunajski soneti«, 14. predmeti, ki spadajo h kaki stvari, potrebščine, 15. začetnici priimka in imena slavnega francoskega pisatelja »Germinal«, 16. s povreslom povezano žito (množ.), 17. ustanovitelj sovjetske države, 18. polopica z velikimi očmi, 20. pokrajina v Indokini, 21. britansko oporišče na jugu Arabije, 22. dovršni pretekali čas, 23. državnica v Pirenejih, 24. shramba za vino, 27. grški bog ljubezni, 31. sorodnica, 32. organizacijska oblika v praskupnosti, 33. vrsta projekcije, 35. srbski predlog, 36. veliko glasbilo, 37. prvina, sestavina, 39. primorski pesnik (Igo), 40. španski romanopisec »Malenkosti«, 41. samec domače živali.

Navično: 1. francoski pozitivistični estēt in umetnostni zgodovinar (Hippolyte), 2. moško ime, 3. žlahtni plin, ki se uporablja za svetlobno reklamo, 4. pevski zbor, 5. latinski veznik, 6. skrajni konec polotoka, 7. umetnost (lat.), 8. merska enota za silo, 9. ime pesnika Župančiča, 10. veter, 11. verz iz treh stopic, 12. prečen tram, 13. drvarsko orodje, 14. dolgonogi ptič, ki živi ob obalah Sredozemskega morja, 15. spletkar, komplot, 18. ime ruskega skladatelja Musorgskega, 19. ime italijanske filmske igralkice Mirande, 22. eno od imen za starega Slovana, 24. velika polena, 25. dolgoletni urednik »Ljubljanskega Zvona« (Fran), 28. drugi priimek istrskega pisatelja Viktorja Cara, 28. preprost plug, 29. pla-

ninski ptič, 30. ime pisatelja Matavulja, 32. matematični znak, 34. oblika pomožnega glagola, 36. ožina na Malaki, 38. predlog, 39. avtomobilska značka Grčije.

Napoved vremena

za čas od 13. do 21. januarja 1961

Atlantski zrak, ki je prodrl v Zahodno Evropo in Sredozemlje, je zadnje dni vplival na ponovno poslabšanje vremena nad Pirenejskim in Apeninskim polotokom, Nemčijo, Švico pa tudi v zahodnih krajih naše države.

Naslednje dni lahko pričakujemo močnejši prodor atlantskega zraka, tako, da bo poslabšanje vremena zajelo skoraj vse kraje naše države. Obilnejše padavine lahko pričakujemo konec drugega tedna. Temperatura se znižuje, hud mrz bo v planinskih predelih.

Pripadnikom postaje Ljudske milice v Podgradu in tamkajšnjemu Prostovoljnemu gasilskemu društvu se iskreno zahvalujemo, ker so s svojo požrtvovalno pomočjo preprečili večjo škodo pri požaru, ki je nastal v noči med 28. in 29. decembrom v našem obratu v Podgradu.

Industrija plastičnih mas in umetnih smol IPLAS, Koper

Komisija za sprejemanje in odpovedi delovnega razmerja komunalnega podjetja »Komunalni servis« Koper razpisuje

MESTO RAČUNOVODJE

Pogoji: ekonomska šola in 3 leta prakse ali nižja šolska izobrazba s tečajem in 10 let prakse v računovodskih poslih.

Upravni odbor Tovarne ključavnic in kovinske galanterije LAMA, Dekani pri Koprju, potrebuje za zasedbo prostih delovnih mest

5 STROJNIH TEHNIKOV za razna prosta mesta v tehničnem sektorju

VODJO KADROVSKE SLUŽBE

Nastop službe možen takoj. Osební dohodki po tarifnem pravilniku ali dogovoru. Ponudbe pošljite z opisom dosedanjih službovanj do 15. januarja 1961.

Komisija za uslužbenske zadeve Občinskega ljudskega odbora Koper razpisuje naslednji

delovni mesti:

1. DIREKTORJA STANOVANJSKEGA SKLADA V KOPRU

2. TAJNICE NA OSNOVNI ŠOLI »JANKA PREMRLA-VOJKA« V KOPRU

Pogoji:

a) za delovno mesto pod 1. ekonomska ali gradbena fakulteta s 3-letno prakso na vodilnih mestih, ali srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso, od tega 5 let na vodilnih mestih;

b) za delovno mesto pod 2. srednja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja.

Pravilno kolkovane prošnje z opisom dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom predložite Komisiji za uslužbenske zadeve Občinskega ljudskega odbora Koper v 15 dneh po objavi razpisa.

Križanka

Nagrade Slovenskega Jadrana

V torek popoldne je v prostorih uprave Slovenskega Jadrana v Koprju komisija dveh članov uredništva in enega zastopnika naročnikov izvedla žrebanje za dodelitev šestih nagrad reševalcem naše noveletne križanke. Učenka 8. razreda Osnovne šole »Janka Premrla-Vojka« v Koprju Nataša Ibič je ob prisotnosti nekaterih naročnikov našega lista z zavezanimi očmi izvela iz zaboja 6 kuvert s pravilnimi rešitvami. Vseh rešitev je bilo 171.

Izrebrani so bili LEOPOLD HROVAT, Portorož 193, ki je prejel I. nagrado — 3000 din; ZORA GARZAROLI, Portorož 121 — II. nagrado — 1500 din; JANA DERENDA, Lipica pri Sežani — III. nagrado — 1000 din. Tri nagrade po 1000 din so prejeli: FANI PAVLIN, Ljubljana, Krimska 10; RAFAEL GRUDEN, Koper, Ključeva 27 in FRANC PETELIN, Koper, Mladinska 8.

Izrebranim tekmovalcem čestitamo nagrade dobe te dni po pošti.

REŠITEV NAGRADNE NOVOLETNE KRIZANKE

Vodoravno: 1. in 84. vsem našim prijateljem srečno in veselo novo leto, 20. Atlee, 21. Korotan, 22. premet, 23. Lenin, 24. Toni, 25. Amor, 27. silna, 28. Alan, 29. Ionec, 30. kader, 32. erar, 33. t. j. 34. solata, 35. Arabec, 37. že, 38. Ankara, 41. Uganda, 44. notar, 45. saraj — b — m, 46. Praga, 50. saten, 54. plakat, 55. Pirnat, 57. K(ardelj) E(dvard), 58. amanet, 62. nomadi, 65. ro, 67. atom, 70. slama, 71. epika, 72. Oger, 74. pirat, 76. azil, 77. pola, 78. ekipa, 79. ananas, 81. ilegala, 83. predel.

Navično: 6. A(lbert) E(instein), 83. P(eter) V(eliki).

RAZPISA

Zavod za prosvetno-pedagoško službo OLO Koper razpisuje

NATEČAJ

ZA OSNUTKE NOVIH UČIL in učnih pripomočkov za vse stopnje 8-letne osnovne šole in za vse učne predmete.

Natečaja se lahko udeležijo razen poklicnih pedagogov in šol tudi druge osebe, klubi, krožki, podjetja in drugi. — Podrobna pojasnila so na razpolago pri upraviteljstvih vseh šol v okraju in pri *Zavodu za prosvetno-pedagoško službo OLO Koper*.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Obrtni zbornici za okraj Koper razpisuje delovno mesto

REFERENTA ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Pogoji: srednješolska izobrazba. Ponudbe s podatki o izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah pošljite do 20. januarja leta 1961 na naslov: Obrtna zbornica za okraj Koper.

Komisija za sprejem in odpust

delavcev pri podjetju »Splošna plovyba« v Piranu razpisuje delovna mesta

TREH PERIC NA LINIJSKIH LADJAH ZA ZDA

Obvladati morajo strojno pranje in likanje.

VRSTA PROBLEMOV V POSTOJNSKEM ZAVODU ZA KOMUNALNO DEJAVNOST

Izboljšati odnose in nagrajevanje

Na nedavnem sestanku delovnega kolektiva Zavoda za komunalno gospodarstvo v Postojni so postavili na dnevni red vrsto pomembnih vprašanj in problemov, povezanih s poslovanjem zavoda. Poudarili so potrebo po nujnem izboljšanju odnosov v kolektivu in večji disciplini pri delu, del razprave pa se je hkrati dotaknil malomarnega odnosa članov do materiala in imovine zavoda.

Člani delovnega kolektiva so na sestanku poudarili potrebo čimprejše uvedbe stimulativnejšega nagrajevanja. Doslej so namreč v zavodu nagrajevali po učinku le delavce v kamnolomu in peskokopu, medtem ko je bil učinek dela zaradi pavšalnih urnih plač na mnogih drugih delovnih mestih nezadovoljiv. Prisotni so bili mnenja, da bi rešitev tega problema ob predhodni sistematizaciji delovnih mest pripomogla tudi k izboljšanju odno-

sov v delovnem kolektivu. Pridati je treba, da je bilo na račun poslovanja in odnosov v postojnskem Zavodu za komunalno gospodarstvo v zadnjem času izrečenih več javnih kritik in je zato prav, da se je delovni kolektiv v celoti soočil s problemi, ki terjajo predvsem v korist nalog, ki jih izvršuje zavod v mestu. Čimprejšnjo uspešno rešitev.

SKOPO

Krajevni odbor v Skopem, v katerega območje spadajo še Kopriva, Brje in Krajna vas, je imel te dni zbor volivcev, ki mu je prisostvovalo 133 članov SZDL. Med drugim so razpravljali tudi o predlogu letošnjega ter petletnega družbenega perspektivnega družbenega plana. Sklenili so, da bodo začeli graditi javno kopalnico, napeljali bi približno 100 m vodovoda v Skopem in popravili staro šolo, kjer imajo zdaj zatočišče vse krajevne družbene in politične organizacije.

V Koprivi pa bi bilo potrebno razširiti omrežje javne razsvetljave in vodovoda ter urediti še vrsto drugih komunalnih objektov.

Volivci so tudi sklenili, da bi v Krajni vasi zgradili prosvetdom in še letos poljsko apnenico.

Mali oglasi

PRODAM skoraj nov, zahodnonemški TELEVIZIJSKI APARAT. — Korošec, Koper, Cesta JLA 5/I (novi blok).

3-SOBNO STANOVANJE v Izoli zamenjam za manjše v Koprju ali bližnji okolici. Informacije v Izoli, Gregorčičeva 24.

3-SOBNO KOMFORTNO STANOVANJE z balkoni in veliko teraso v Opatiji menjam za enako ali dvosobno na področju Koprja ali v Umagu. Naslov v upravi lista pod »Solidno«.

ODKUPUJEM SVINJSKE ŠČETINE IN KONJSKO ZIMO po ugodnih cenah. Vinko Smerdelj, Koper, Zupančičeva 23.

PRODAM veliko dvodelno knjižno omaro iz orehovega lesa, lepo mizarско delo, nastavek 168 krat 135 krat 31 cm, podstavek 177x91x41 cm. zelo lepo lovsko sobo z raztegljivo mizo, mizo s kotno klopjo, veliko in malo kredenco, 4 stoli, 2 stoloma z naslonom in lesteneč uharico, vse iz gorskega borovca; okovje ročno kovano, steklo vdeleno v svinec. Prodajam tudi dvodelno kuhinjsko kredenco starinskega sicilijanskega tipa, omaro za perilo iz orehovega lesa s štirimi predali, kuhinjsko omaro za vodo in posodo, štedilnik s pečico z eno odprtino in masivno ogrodje za kavč iz macesnovega lesa s predalom za posteljnino. Jamnik, Izola, Ob starem zidovju 8.

ZA JESEN IN ZIMO dobite vsaj najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE v Ulici Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS poseben popust!

PREKLIC

JOŽEF SUBOTIČ, Koštabona, obzaluje besede, ki jih je govoril o Francki Gril, ter se ji zahvaljuje, da je odstopila od sodnega postopka.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Brađak. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Koprju, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kileži tiskarna CZP »Primorski tisk«.

NOVE REVIE

PROTEUS, št. 3

Članki: Črt Nučič: Ob stoletnici slovenske kemijske besede. — Aleš Strojnik: Ali je mogoče videti atome? — Rajko Pavlovec: Izlet k terminalnim in mineralnim vrelcem okrog Sarajeva. — Duša Novak: Kroženje vode v naravi.

Odmevi: Lavo Cermelj: Fizikalna raziskovanja Vesoljske ladje II.

Drobne vesti: H. Pehani: Mikroelementi. — A. Piskernik: Planinsko polje zbirno jezero? — R. Pavlovec: Globinski morski tokovi. — L. Cermelj: Boškovič pionir gradbeniškega znanstva. — L. Cermelj: Kakšno je življenje na najmrzljšem kraju Zemlje.

Varstvo narave: Angela Piskernik: Mednarodna alpska komisija.

Za bistré glave: Odgovor na vprašanje št. 1 (J. Nemeč) — Odgovor na vprašanje št. 2 (E. Clemente). — Vprašanje številka 5 (L. Cermelj). — Vprašanje številka 6 (L. Cermelj).

RODNA GRUDA, december 1960

Iz vsebine: BRANKO ŽUZEK: Novoletna zdravica (pesem), Jugoslavija dobi novo ustavo, Jugoslovanski parlament je sprejel nov zakon o tisku in informacijah, Kako smo praznovali 29. november, Proslave 29. novembra med izseljenci. Mrtvim ne priznajo pravice do častnega spomina, Izseljenski teden 1961 bo od 1. do 7. julija v Sloveniji, Obiščite prihodnje leto svoj stari kraj, INA SLOKAN: Bilo je v februarju 1943, STANKO NOVAK: V našem društvu smo letos vidno poprijeli, ANTON SKRUBA: Lepi spomini z Jezerskega, FRANC KASTELIC: Po tridesetih letih sem bila doma, Po domači deželi, ANTON KOVSE: Ob grobu zavednega rojaka, Cv. K.: Obletnice slovenskih društev v ZDA, Kaj delajo naši na tujem, Rojaki nam pišejo, FRANCE BEVK: Kresna noč (konec), Mladi rod: Pastirček (konec).

SODOBNA POTA, št. 8

Iz vsebine: TILKA BLAHA, Obracun pred novo izobraževalno sezono, VINKO TRINKAUS: Naloge pri organiziranju razvedrila in oddiha, AVGUST VIZINTIN: Mesto javnih knjižnic v izvenškem izobraževanju, VITKO MUSEK: Filmski klub, Prof. JOZE VALENTINČIČ: Za novo poudbo družine, IGOR SOTOSEK: Vprašanja brez odgovorov, JOZE PETANČIČ: Glasbena amaterska dejavnost, DUŠAN TOMŠE: Zapiski s potepanja po evropskem severu: MILAN LINDIČ: Mi gremo nazaj, mi strelci, in za nami gre...

NOVE knjige

France Križanič:

ELEKTRONSKI ARITMETIČNI RAČUNALNIKI

Knjižico je izdala Mladinska založba z namenom, da bi posredovala mlademu bralec dovolj prvih informacij o računskih strojih in vzbudila v njem zanimanje za nova področja tehnike in matematike, s katerimi je usodno povezana tudi rast avtomatizacije in razvoja proizvodnih sredstev.

PRAVNI PRIROČNIK II

Tudi drugi del Pravnega priročnika je založila mariborska založba Obzorja. Obravnava najvažnejše spremembe zakonov, razen tega pa razlaga tudi nekatere pravne predpise glede kmetijskih združenj, prometnega prava in sklepanja pogodb v gradbeništvu. Posebno dobrodošel bo v praksi osnutek poslovnika za disciplinski postopek v gospodarskih organizacijah.

SKUPŠČINA NOGOMETNIH SODNIKOV KOPRSKEGA OKRAJA

Razširitev vrst in napredek v kvaliteti sojenja

V nedeljo je bila v Kopru redna letna skupščina nogometnih sodnikov koprškega okraja, ki ji je prisostvoval tudi zastopnik republiške sodniške organizacije Lado Macoratti. To je bila prva redna skupščina od ustanovitve Podzveze nogometnih sodnikov koprškega okraja. Odbor je na posebno brošuro, v kateri so drobno opisali delo Podzveze in naznačili številne probleme, ki stojijo pred sodniško organizacijo koprškega okraja.

Za bežen pregled v delo koprške sodniške organizacije nas lahko prepriča o velikem napredku, ki so ga dosegli v zadnjih letih. Medtem ko je imel koprski okraj leta 1956 komaj tri nogometne sodnike, jih ima letos že 22, da ne govorimo o dvajsetih sodniških kandidatih. Organizacija ima sedem republiških sodnikov, sedem sodnikov prvega razreda in osem sodnikov drugega razreda.

Cepprav nas sojenje nogometnih tekem ni zmeraj povsem zadovoljilo, pa lahko v zadnjem letu ugotovimo precejšen korak naprej. To dokazujejo tudi naslednji podatki: od 134 prvenstvenih tekem so lani klubi koprškega okraja vložili proteste le za pet. Tekmovalna komisija pa je štiri proteste zavrnila kot neutemeljene, eden pa je še v postopku. Lahko trdimo, da sodniki koprškega okraja zmeraj bolj upoštevajo prednost in da s svojim sojenjem vplivajo na razvoj ostre (toda hkrati seveda fair) igre. Kot pomanjkljivosti, ki se jih bomo morali izogniti, pa naj omenimo pomanjkljivo kondicijo sodnikov, premajhno sodelovanje s stranskimi sodniki in premajhno odločnost pri pravnisanju prekrškov v kazenskem prostoru.

Skozi delo sodniške organizacije se seveda vidi tudi disciplina igralcev in delo klubskih uprav na vzgoji igralcev. Sicer lahko trdimo, da so se razmere v primerjavi s prejšnjimi leti izboljšale, nikakor pa še niso zadovoljive. V lanskim nogometni sezoni so sodniki izključili 16 igralcev, 37 igralcem pa so izrekli opomin na igrišču. Največ prestopkov je treba pripisati napadom na soigralce, ko leti niso bili v posesti žoge, in pa nešportnemu vedenju. Glede opominov prednjačita Postojna in Tabor, glede izključitve pa Sidro, Postojna in Ilirsko Bistrica. Vsekakor bodo morala vodstva teh klubov dati večji poudarek vzgoji igralcev, čeprav s tem ne mislimo reči, da je tudi v drugih klubih vse v redu.

22. JANUARJA —

začetek istrske nogometne lige

Zastopniki koprške in puljske nogometne podzveze so se sporazumeli o začetku tekmovanja v istrski nogometni ligi. Prvo kolo bo 22. januarja, naslednjo nedeljo pa bodo odigrali povratna srečanja.

Predvidoma bodo igrali v istrski nogometni ligi naslednje enajststoričnice: Tomos, Tabor, Postojna, Sidro, Izola, Uljanik, Pula, Poreč, Rovinj, Buje in Umag. Kakor je znano, bodo igrali po izločilnem sistemu z dvema tekmama. Zmagovito moštvo bo prejelo prehodni pokal. To tekmovanje bodo skušali organizirati vsako leto med mrtvo zimsko sezono.

Postojnske športne iveri

Novolizvoljeni upravni odbor TVD Partizan v Postojni je na prvi seji sprejel podroben načrt za bodoče delo in vrsto predlogov ter ukrepov za organizacijsko ureditev društva.

Tradicionalni šahovski dvoboj med postojnskim šahovskim klubom in izbranim moštvom garnizije na 18 deskah se je končal neodločeno z izidom 9 : 9. Na prvih dveh deskah sta igrala za Postojno prof. Sivec in Adam.

Postojnski strelci se bodo morali odpovedati uporabi dosedanjega strelišča za zračno puško za Domom JLA, ker bodo na tem prostoru že letos začeli z gradnjo nove kino dvorane. Vse kaže, da bodo v Postojni tudi problem teledavnice rešili v doglednem času, kajti osnutek perspektivnega družbenega plana računa z gradnjo nove osemletke s prostorno teledavnico.

Košarkar Peter Tavčar, ki je vse do lanskega leta zastopal barve postojnskega Partizana, se je po vestnem treningu močno uveljavil v prvem moštvu »Ljubljane«. Na nedavnem košarkarskem turnirju ljubljanske »Ilirije« v Zg. Šiški je bil v svojstvu kapetana svojega moštva nezadržan v napadu in obrambi in je s 60 doseženimi koši na treh tekmah največ doprinesel k 1. mestu »Ljubljane«. Tavčar je študent ekonomije in redno opravlja svoje študijske dolžnosti.

(ma)

Na skupščini je bilo govora tudi o nekaterih drugih problemih. Nogometni sodniki se pogosto znajdejo v težavah zaradi nediscipliniranega občinstva in tudi zaradi posameznih funkcionarjev, ki jih zavede navijaška strast. Taki posamezniki se pojavljajo na vidnih točkah igrišča (na primer ob liniji igrišča), kričijo na sodnika in povsem nasprotno vplivajo na občinstvo, kakor bi morali. Sicer je teh pojavov precej manj kot jih je bilo, kar je tudi zasluga odločnega nastopa organov Ljudske milice.

Na skupščini so nadalje omenili slabo stanje posameznih igrišč in raznih naprav. Mnoga igrišča niso ograjena, slabo začrtana, slabičnic marsikje ni, ali pa so zelo oddaljene itd. Vse to seveda otežkoča delo sodniških trojkam.

V razpravo je posegel tudi zastopnik republiške sodniške organizacije Lado Macoratti, ki je čestital kopr-

ski Podzvezi k odlično pripravljeni skupščini in k temeljitemu obravnavanju problemov. Naglasil je velik korak naprej, ki ga je dosegla koprška organizacija tako glede razširitve vrst kakor glede kvalitete sojenja.

Na skupščini so pohvalili najbolj prizadevne člane: Krkača (Koper), Condo (Rakek), Suissija (Postojna), Ivanoviča (Piran), Madotta (Il. Bistrica) in Jenka (Koper). Naj ob tej priložnosti omenimo, da je Vladimir Jenko praznoval lani 25-letnico sojenja na nogometnih igriščih.

Za vse nogometne sodnike so uvedli interno ocenjevanje. Najboljšo oceno 8,5 je dobil Janovski za sojenje tekme Tomos—Postojna.

Ob zaključku so izvolili nov odbor. Za predsednika so izvolili Livia, za podpredsednika Lovka, za tajnika Krkača, za blagajnika Bertoka, za člane pa Milivojeviča, Jenka in Ivanoviča.

Tudi v povratni tekmi poraz

FORTITUDO (Milje) : TOMOS 1:0 (0:0)

V nedeljo je bila v Miljah povratna nogometna tekma med domačim Fortitudom in koprskim Tomosom. Domačini so tudi tokrat slavili tesno zmago 1:0. Toda medtem ko zmagi Miljanov v Kopru ni bilo kaj oporekati, ker so bili odločno boljši, bi v Miljah bolj ustrezal neodločen izid. Koprčani so bili namreč večidel tekme enakovredni, v tehničnem pogledu pa so celo nekoliko prekašali domačine.

Odločilni gol je padel štiri minute pred koncem tekme. To je bil zadelek, kakršnega redko vidimo. Napadalec Fortituda Venturini je namreč iz obrata z volejem poslal žogo v mrežo tik pod prečko.

Na potek igre, ki je potekala sicer v ostri toda fair borbi, pa je precej vplivalo blatno igrišče. Koprčani so imeli precej smole, saj sta bila dva igralca poškodovana (Vidakovič in Mihelič), pa tudi sicer so nastopili v precej oslabilni postavi. Najboljši igralec na igrišču je bil koprski vratar Krašna, ki so mu prvikrat, odkar brani, podelili pri internem ocenjevanju desetko. Razen njega naj omenimo še Vidakoviča v obrambi ter napadu Valdevita in Pogacnika. V moštvi je prvič nastopil mladinec Tišler, ki je povsem izpolnil pričakovanja.

Na koncu naj povemo, da so Koprčane v Miljah zelo lepo sprejeli in pogostili. Na obeh straneh so izrazili željo, naj bi postala obsejna športna srečanja še pogostejša. V zvezi s tem naj omenimo, da bo Tomos najbrž že v prihodnjem mesecu organiziral mladinski nogometni turnir, na katerem bi sodelovala tri moštva s koprške obale, miljski Fortitudo in še dve tržaški ekipi. Hkrati proučujejo možnost, da bi v maju priredili lokalni turnir nekaterih najboljših enajststoričnic koprške obale in sosednjega področja.

Strelci, posnemajte!

Strelski družina Portorož je imela nekaj dni pred novim letom svoj redni letni občni zbor. Družina, ki šteje 196 članov, je precej aktivna. Za bodoče so na občnem zboru sklenili, da bodo uvedli vsak večer dežurstvo v svoji strelski dvorani, da strelci nikdar ne bodo brez primerne nadzorstva. Večjo pozornost kot doslej bo družina posvetila delu z mladino. Tako bo med drugim v najkrajšem času prišlo tudi do ustanovitve strelske sekcije mladinc.

NAMIZNI TENIS

Povprečen uspeh Kopra in Nove Gorice na polfinalnem prvenstvu Slovenije

V soboto in v nedeljo je bilo na Jesenicah polfinalno namiznoteniško ekipno prvenstvo Slovenije. Udeležilo se ga je 6 ekip, ki so si pravico sodelovanja priborile na okrajnih tekmovanjih. Prvo mesto je osvojil Kemičar iz Hrastnika pred Jesenicami in Ce-

Obširni načrti goriških smučarjev

Letos se obeta bogata smučarska sezona na Goriškem. Preteklo nedeljo so že bila občinska prvenstva v alpskih disciplinah, prihodnjo nedeljo pa bo okrajno prvenstvo na Livku. V januarju bodo razen tega organizirali pokalno smučarsko prvenstvo v Idriji in državno prvenstvo metalurgov v Idriji. V februarju bo na Predmeji otvoritev nove skakalnice, ki bo dovoljevala skoke do 45 metrov, konec februarja pa bodo na Livku tradicionalne tekme v alpskih disciplinah. Največja letošnja prireditev pa bo vsekakor množični smučarski pohod »Po partizanskih poteh Trnovskega gozda«. To prireditev bodo organizirali v počastitev dvajsetletnice ljudske vstaje. Vse kaže, da bo razen množičnega pohoda tudi tekmovalni pohod, kar pomeni, da bo imela prireditev širši okvir in

bodo povabili tudi smučarje iz drugih okrajev Slovenije.

Goriškemu okraju se letos obeta tudi nekaj pomembnih novih smučarskih naprav. Tako bodo verjetno že prihodnji mesec izročili v uporabo moderno žičnico na Lokvah. To bo moderna vlečna naprava, po kateri bodo lahko prepeljali na razdalji 300 metrov v eni minuti 3 do 4 osebe. Razen tega pripravljajo novo progo za veleslalom na Mrzli dragi. Goriški smučarji so namreč našli primeren kotiček, kjer se sneg precej dolgo drži in bodo torej lahko prirejali tekmovanja tudi v marcu.

Prav bi bilo, če bi šlišali kaj več tudi o aktivnosti koprških smučarjev. Saj bi na primer prav lahko tudi v koprskem okraju organizirali množični partizanski smučarski pohod na ilirskobistriškem ali postojnskem področju.

Srečno novo leto 1961 želijo svojem prijateljem in bralcem Slovenskega Jadrana primorski fantje, ki služijo kadrovski rok v Kraljevu, V. P. 4542. Na sliki manjka še Atilij Bažec, ki se tudi pridružuje čestitkam.

Kino

KOPER: 13., 14. in 15. januarja ameriški barvni cinescope film DEZELA FARAONOV; 16. in 17. januarja ameriški barvni film »MOBI DIK«; 18. in 19. januarja ameriški film »LJUBEZEN POPOLDAN«.

IZOLA: 13. januarja italijanski film CLOVEK V KRATKIH HLACAH; 14. in 15. januarja jugoslovanski cinescope film X-25 POROČA; 16. in 17. januarja ameriški barvni film PODAJ ROKO HUDIČU.

PORTOROŽ: 13. januarja češki film PET V MILIJON; 14. januarja domači film TRI ANE; 15. januarja sovjetski film DOM STARŠEV; 16. januarja angleški barvni film OVCAR; 17. januarja sovjetski barvni film NEBO KLICE.

SEZANA: 13. januarja italijanski film GENERAL ROVERE; 14. in 15. januarja italijanski film OCETE IN OTROCI; 17. in 18. japonski film ZADNJE ŽENE SAJFANA; 19. januarja ruski film DAN RODITELJEV.

PIRAN: 13. januarja domači film TRI ANE; 14. januarja ameriški barvni film RIHARD III in angleški barvni film OVCAR; 15. januarja sovjetski film v barvah NEBO KLICE; 16. januarja sovjetski film DOM STARŠEV; 17. januarja domači barvni film GUBIAH.

Pismo uredništva

TOVARIS UREDNIK!

Zlasti v zadnjem času me pot večkrat privede v Koper, ki ga precej dobro poznam. Zato mi dovolite drobno vprašanje, ki mislim, da je njegova pravilna rešitev za Koper iz turističnih razlogov vendarle zelo važna.

Po naključju se mi zadnje čase dogaja, da pridem iz Ljubljane v Koper brez cigaret. V tisto koprsko trafiko pri avtobusni postaji se mi ne spleča hoditi, ker je tam vselej velika gneča raznih avtobusnih potnikov. Tam je po navadi treba kadilcu dolgo čakati, da pride na vrsto.

Potem pa se lahko kar dobro sprehoji tujec, ki pride v Koper, če hoče najti cigarete in kako trafiko. V gostilni »Taverna« in »Pri Vipavki« so mi rekli, da »cigaret ne držijo«. Sele po dolgi pešhoji človek najde naslednjo trafiko na trgu pri cerkvi. Tam je pa za kadilce še večji križ. Kajti tamkaj razen cigaret prodajajo še čudo drugih artiklov, ki so očitno bolj »donosni«, kajti kadilcu v tej trafiki ne posvečajo posebne pozornosti. Prodajalke tam so razpoložene, da kupcem raznih steklenic, šatulj, škarij, igrač, okrasov, zvezkov, svinčnikov, brivskega pribora, fotoaparatorov, igrač, naličnih peres itd. itd. na dolgo in široko uslužno pojasnjujejo dobre lastnosti stoterih drugih artiklov, ki jih želijo prodati, ker pri njih pač več zaslužijo. Pri tem barantanju pa ubogi kadilec lahko čaka in čaka na milost, da pride do cigaret le v ugodnem trenutku, ko ni kupcev za druge donosnejše artikle. Skratka, to je vse prej kot trafika, to je pravcati bazar, kjer lahko kupiš vse drugo, najteže pa cigarete.

Tole sem vam, dragi Koprčani, dobrohotno napisal z željo, da bi v domači hiši že zastran turizma uredili stvari tako, da bo tujec v Kopru lažje prišel do cigaret. Lep pozdrav!

Ivan Poženel, Ljubljana

Vojaki čestitajo

Vojaka Danijel Bertok in Orlando Pucer VP 6503 ter Marjan Svab VP 2553/10 Slavonki Brod, čestitajo in želijo srečno novo leto vsem domačim in znancom.

Ob Novem letu 1961 iskreno čestitam in želim vse najboljše domačim in prijateljem. Prosvetnemu društvu iz Zagorja pri Pivki pa obilo uspehov v tem letu. — Cesnik Anton — VP 3463/47, Banja Luka, Bosna.

Srečno in uspehov polno leto 1961 želimo vsem sorodnikom in prijateljem ter znankam Milan Kos iz Izole, Karlo Celin iz Podgrad, Mirko Zadnik iz Pregarji, Jože Pecman iz Male Pristave pri Pivki, Jadranski Zadel iz Ilirske Bistrice, Ivan Uličič iz Male Bukovice, Angel Vidmar iz Pregarji in Drago Lovrenčič iz Brij pri Komnu, ki služijo kadrovski rok v Prokuplju, V. P. 8147. Na sliki so Milan Kos, Karlo Celin, Mirko Zadnik in Jože Pecman.

Velemesto, v katerem ni nihče živel

Iz letala so odkrili v severnem Pakistanu ostanke velikega mesta, v katerem ni nikoli nihče živel. Zgradili so ga pred kakimi 4 tisoč leti. Vse mesto so sestavljali le templji in druga verska poslopja. Svečeniki so živeli zunaj mesta. Zgradbe tega edinstvenega mesta so bile zgrajene iz opeke in se ni zaradi tega nobena ohranila. Arheologi so odkrili le njihove kamnite temelje, ki jih čas ni mogel uničiti. Nekateri kam-

niti temelji so globoki tudi več kot dva metra.

ELEKTRARNA V NAHRETNIKU

Ameriška družba General Electric je napravila prototip prve električne centrale, ki jo je mogoče nositi na hrbtu. Električno centralo so konstruirali na temelju novega sistema, pri katerem se kemična energija direktno pretvarja v električno. Ta prenosna elektrarna je težka le 13 kilogramov in lahko daje od 24 do 200 voltov napetosti.

Nedolgo tega je skupina sovjetskih znanstvenikov izdelala novo antibiotično zdravilo, ki so mu vzdeli ime monomicin. Ena glavnih lastnosti tega zdravila je majhna toksičnost. Z novim zdravilom zdravijo razne infekcije in je bolj učinkovito od vseh doslej znanih in tudi bolj prijetno za bolnika.

Domovina kakavovca je Južna Amerika. Ta rastlina potrebuje za svoje uspevanje mnogo toplote in vlage. Sovjetski znanstveniki pa so se začeli ukvarjati z mislijo, da bi kakavovec zasadiли tudi doma. Drevo so zasadiли v eni najbolj toplih sovjetskih pokrajin, v Abhazski avtonomni pokrajini. Pri tem pa se je pojavila težava, ki pa so jo kmalu obvladali. Zemlja, v kateri poginjajo korenine kakavovca, ne sme biti nikdar hladnejša od 13 stopinj. Ker pa so zime tod mrzle, pokrijejo pozimi nasade s strehami iz plastične mase in ogrevajo zemljo. Ceravno se zdi taka skrb za kakavovec negospodarska, se vendar zelo izplača.

ZRAČNI MEHURČKI PROTI LEDU

V pristanišču Thule na Grönlandu bo mogoče pristati tudi pozimi. V njem ne bo ledu. To so dosegli z razmeroma preprosto pripravo, ki se sestoji iz mreže plastičnih cevi z luknjicami, ki je nameščena tik pod vodno gladino. Skozi mrežo spuščajo pod močnim pritiskom komprimirani zrak.

ROČNA URA NA AKUMULATOR

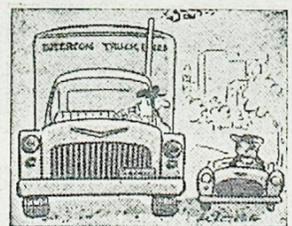
Švicarska tovarna ročnih ur »Avia« je dala na tržišče električno ročno uro, ki jo poginja nezaten akumulatorček in ne miniaturna baterija, kakor doslej. Glavna prednost tega sistema je v tem, da je moč akumulator polniti s spajanjem z običajno baterijo za žepne svetilke. Akumulator je treba polniti le enkrat na leto.

— Ana, sem te ujel! Ze leta in leta sumim v tvojo zvestobo!
— Lažnivec! Komaj nekaj ur ga poznam...

»Te si doma. Sla je na poročno potovanje.«

»Samo tale ti je prinesel dedek mraz?«

V Sovjetski zvezi stoji nenavaden spomenik starodavne umetnosti, kamnita glava, ki je bila izklesana iz velikega granitnega kosa. O njej pripovedujejo razne pravljice, vendar pa ne ve zgodovina povedati o njej ničesar. Kdaj se je kamnita glava pojavila? Kdo jo je tako spretno izklesal? Najsi so se zgodovinarji še tako trudili po arhivih, vendar niso našli vse do danes nikakršnega odgovora.

NADOMESTEK ZA OČI

Novi elektronski napravi, ki je namenjena slepim, so vzdeli ime »Umetni vid«. Naprava deluje kakor radar: miniaturni oddajnik emitira radijske valove, ki se odbijajo od zaprek in se vračajo v prav tako majhen sprejemnik. Kadarkoli se pojavi pred slepcem kakšna prepreka, izzove odbiti signal vrsto električnih impulzov, ki slepcu nadražijo dlan.

V čast 125-letnice rojstva velikega ameriškega pisatelja, humorista in satirika Marka Twaina je izdala Sovjetska zveza posebno znamko. Na levi strani prikazuje leseno kočjo, kjer se je pisatelj l. 1835 rodil, na desni strani pa spomenik popularnima junakoma Tomu Sawyerju in Huckleberryju Finnu, ki stoji v državi Missouri.

V prvem tednu tega leta je obiskal predsednik ZAR Gamal Abdel Naser Casablanca, kjer se je sestel z maroškim kraljem Mohamedom V. Državnika sta razpravljala o položaju v Afriki in o referendumu v Alžiriji.

ODŽAGANA

Marsikdo si dela sive lasse, ker je premajhne rasti, marsikdo pa tudi, če je prevelik. »Senzacionalna deklica Švedske« Ingrid Westman je merila pri svojih 18 letih 187 centimetrov visoko. Zaradi tega je imela več psihičnih motenj. Zdaj so jo s kirurško intervencijo skrajšali (dožagano) za 5 centimetrov.

ŠTEVEC ZA KRI

V Leningradu so konstruirali zelo občutljivo napravo, ki more hkrati registrirati obtok krvi na 8 mestih. V krvotok vbrizgajo na osmih mestih mikroskopsko majhne radioaktivne delce, ki jih potem avtomatsko opazujejo in registrirajo, ko gredo skozi ožilje.

Nebo nad azijskim kontinentom je vedno bolj temno in navdaja vsakogar, ki mu je pri srcu mir, z zaskrbljenostjo in črnogledostjo. Na sliki vidimo ameriške vojake, ki so pripravljeni, da z letali polete v Laos.

50 LET SEM ČAKALA

Anna Magnani snema sedaj film »Nasmeh radosti«. Ko ji je hotel glavni kozmetik filmskega studia v Rimu pred snemanjem popeljsati njen obraz, ga je igralka zavrnila.

»Lepo vas prosim, pustite moje gube na miru!« je kriknila. »Bilo mi je potrebno 50 let., da jih dobim in ponosna sem nanje!«

POGANJA GA ZVOK

Ilija Decinovski, ki je predmetni učitelj za fiziko in matematiko na neki osemletki v Skopju, je izumil edinstven motor, ki ga poganja zvok. S svojim izumom ni strokovnjakov toliko navdušil, kolikor jih je zbehal, ker si principa, po katerem motor deluje, ne morejo znanstveno razložiti. Konstrukcija motorja je enostavna in preprosta, vendar je konstruktor — iz upravičenih razlogov — zamočal, v čem je bistvo motorja in njegove zamislil. Zvočni motor mora imeti blizu sebe izvor energije. Izumitelj je prepričan, da bi bil lahko izvor energije oddaljen tudi nekaj kilometrov od motorja, če bi bil to ultrazvok. Takšni vibracijski motorji bi bili bržkone najbolj primerno pogonsko sredstvo pri mestnih avtobusih, tramvajih in trolejbusih v večjih mestih.

13. januarja 1961 • ZADNJA STRAN • LETO X. — ST. 3

ZGODE IN NEZGODE S SPAČKOM

Vozilo, ki ima najmanj izgledov, da bi postalo med avtomobil kakšna »Miss«, je prav gotovo Spaček, ki ga bodo začeli delati v Tomosu. Pripovedujejo, da je vodstvo »Citroëna« zahtevalo od konstruktorjev takšen avtomobil, ki bi lahko zdržal »preizkušnjo s klobukom«. In konstruktorji so se res potrudili. Napravili so takšen avto, da je mogel koruplentni direktor tovarne Boulanger izstopati in vstopati pri vseh štirih vratih 2 CV, ne da bi mu pri tem padel klobuk na tla. Ceravno bi Spaček po svoji zunanosti ne mogel tekmovati niti s trideset let starim Fordom, ima pa vendar takšne vrline, kakršnih drugi avtomobili nimajo. Te jeseni je

Poletnega večera leta 182* je bil na nogah ves Rim: vojvoda B***, znan bankir, je priredil v svoji novi palači na Beneškem trgu ples. Na njem se je zbralo vse, kar je mogla napraviti veličastnega Italija in razkošnost Pariza in Londona, da bi palačo olepšali. Povabljenec je bile veliko. Plavalase in zadržane lepoticke Anglije so tekmovalle med seboj za čast, da bi prisostvovalle na tem plesu, najlepše žene Rima pa so se z njimi kosale za prvenstvo v lepoti. S svojim očetom je prišla tudi deklica, ki so jo njene žareče oči in njena smolnato črna barva las izdajale za Rimljanko; vsi pogledi so se obrnili za njo. Nenavaden ponos je bil očiten vsakem njenem gibu.

Tujce, ki so prihajali, je presenetil sijaj tega plesa. »Zabave vseh kraljev v Evropi,« so govorili, »močno zaostajajo za to prireditvijo.«

Kraljevske palače so drugačne od rimske arhitekture: kralji morajo pozivati na zabave ugledne dame svojega dvora; vojvoda B*** pa je povabil le lepoticke. In tega večera je imel s svojimi vabili posebno srečo; lahko bi rekli, da so imeli moški nad čim oslepeti. Samo po sebi se je vsiljevalo vprašanje: katera izmed vseh teh lepotic je najlepša? Izbor je bil nekaj časa neodločen, naposled pa so proglasili za kraljico plesa Vanino Vanini, deklico s črnimi lasmi in ognjevitimi očmi. Tujci in Rimljani so v hipu zapustili druge salone in so prihrumeli v tistega, kjer je bila Vanina.

Njen oče, knez don Asdrubale Vanini je hotel, da bi najprej plesala z dvema ali tremi nemškimi vladarji. Potem pa je sprejela vabila nekih zelo lepih in zelo plemenitih Angležev, vendar ji je jela njihova toga zadržanost kmalu presaditi. Kazalo je, da hoče s tem le mučiti mladega Livia Savellija, ki je od zaljubljenosti kar medlel. Veljal je za najelegantnejšega mladeniča v Rimu in je bil vrh tega tudi knez; toda če bi mu dal v roke roman in mu rekel, naj čita, bi že po dvajsetih straneh odložil knjigo, rekoč, da mu to povzroča glavobol. V Vaninih očeh je bila to skoraj pregreha.

Okrog polnoči se je na plesu razširila novica, ki je napravila precejšen vtis. Mlad karbonar, ki je bil zaprt v Angleskem gradu, je tega večera pobegnil. Preoblekel se je v tujo obleko in ko je prišel do zadnjih straž, je pretiravač v svoji pustolovski blaznosti, napadel nekega vojaka z bodalom; pri tem je bil tudi sam ranjen. Vojaki so planili za njim in ga bodo skoraj gotovo ujeli, ker se drže krvave sledi, ki jo pušča za seboj.

Medtem ko so si pripovedovali to zgodbo, je don Livio Savelli plesal z Vanino; njene draži in njeni uspehi so ga povsem omamili in ko je peljal na njeno mesto, je skoraj blazen od ljubezni dejal:

»Za božji čas, kdo pa bi mogel vam ugajati?«

»Mlad karbonar, ki je pravkar pobegnil,« mu je odvrnila Vanina. »Ta je vsaj nekaj napravil in se ni potrudil le s svojim rojstvom.«

Knez Asdrubale se je približal svoji hčerki. Bil je bogataš, ki že več kot dvajset let ni napravil obračuna z oskrbnikom svojih posestev in si je pri njem sposojal za visoke obresti njegove dohodke. Če bi ga srečali na ulici, bi mislili, da je don Asdrubale star igralec: ne bi mogli opaziti, da ima na roki pet ali šest prstanov, v katere so bili vdeleni diamanti. Njegova dva sina sta bila stopila v jezuitski red in sta blazna umrla. Nanju je pozabil, vendar pa je bil ves togoten, ko je videl, s kakšno trdovratnostjo se njegova hčerka edinka brani poroke. Le kakšen vzrok jo more voditi? Bržkone isti, ki je tudi Sulo prisilil, da je odstopil: prezirala je Rimljane.

Dan po tem plesu je Vanina opazila, da njen oče — najmalomarnejši med vsemi ljudmi, ki se svoje življenje ni potrudil, da bi vzel kakšen ključ — zelo skrbno zaklepa vrata stopnišča, ki je vodilo v tretje nadstropje. Okna teh prostorov so gledala na teraso, kjer so rasli pomarančevci. Vanina je šla na obiske po mestu. Ko se je vrnila, je morala na dvorišče pri stranskih vratih, ker so pri glavnih vratih palače pripravljali svečano razsvetljavo. Vanina je dvignila oči in opazila, da je eno okno v tretjem nadstropju, ki ga je oče tako skrbno zaklepal, odprto. Odslovlila je spremljevalce in se povzpela do podstrešja palače in tako dolgo iskala, dokler ni našla okna z rešetkami, ki je gledalo na teraso s pomarančevci. Odprto okno, ki ga je bila opazila z dvorišča, je bilo le dva koraka v stran. V tej sobi je prav gotovo nekdo prebival, toda kdo? Naslednjega dne je našla ključ nekih vrat, ki so tudi vodila na teraso. Oknu se je približala s previdnimi očmi in neslišnimi koraki. Še vedno je bilo odprto. Pritajila se je za zaveso. V dnu sobe je bila postelja in v njej je nekdo ležal. Hotela je že odskočiti, ko je opazila žensko obleko, ki je bila vržena preko stola. Ko si je bolje ogledala človeka, ki je bil v postelji, je videla, da je plavalasa in očitno še zelo mlada. Vanina ni več dvomila, da je ženska. Obleka na stolu je bila krvava, okrvavljeni so bili tudi čevlji, ki jih je bil nekdo postavil na mizo. Neznanka se je premaknila in zajčala. Vanina je opazila, da je ranjena. Preko prsi je imela velik kos platna, skozi katerega je presihnila kri. Krpa je bila okorno pričvrščena z vrvjo: ranocelnik bi jo gotovo nametil drugače.

Vanina je opazila, da se je njen oče odslej vsak dan okrog štirih zaprl v svojo sobo, potem pa šel obiskat neznanko. Brž ko se je od tam vrnil, je sedel v kočijo in se odpeljal na obisk h grofici Vitteleschi. Kakor hitro je njegova kočija oddrdrala, je Vanina smuknila na teraso, da bi mogla od tam opazovati neznanko. Njena občutljivost ji je bila zelo naklonjena; trudila se je uganiti, kaj se je zgodilo. Zdela se je, da je okrvavljeno krilo, ki je bilo vrženo preko stola, razparalo bodalo. Vanina je ta razparana mesta lahko preštela. Nekega dne je videla neznanko bolj razločno: njene modre oči so bile uprte v nebo; zdela se je da moli. Kmalu so jo zalile solze. Mlada kneginja se je komaj premagala, da ji ni rekla kakšne sočutne besede.

Drugi dan se je Vanina ojunačila in se skrila na teraso, preden je prišel na obisk v tretje nadstropje njen oče. Videla je dona Asdrubalda, ki je prišel k neznanki; prinesel ji je košarico z jedli. Knez je bil zbežan in ni veliko govoril. Govoril je tako tiho, da ni mogla Vanina razbrati niti ene besede. Ni se dolgo zadržal. Kmalu odšel.